

774 woc
1923

1423-1424

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1907

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΖ' ΑΘΗΝΑΙ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1923

ΤΕΥΧΟΣ 193

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΖ'

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1923

ΤΕΥΧΟΣ 193

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΜΑΝΘΟΣ Διήγημα Ευγενίας Ζωγράφου.
 ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ του Νεοελληνικού Θεάτρου. Ν. Ι. Λάσκαρη
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ
 ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ Γ. Τσοκοπούλου.
 ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ, Δ. Α. Ζωγράφου.
 Η ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ Νίτσης Μακρή
 Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ
 'Από την Καλλιτεχνικήν Κίνησιν.
 ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ
 ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Πάσα αποστολή αποβλέπουσα την «Ελληνικήν 'Επιθεώρησιν» (χειρόγραφα, Περιοδικά, βιβλία, επιστολαί, συνδρομαί κ. λ. π.) πρέπει να απευθύνεται προς την Διευθύντριαν:

Δ^Α ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ 'Οδός Μενάνδρου 83.

Πάν σύγγραμμα αποστελλόμενον εις τὰ Γραφεία της «Ελλην. 'Επιθεωρήσεως» αναγγέλλεται δι' αὐτῆς.

ΕΡΓΑ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διηγήματα κ. λ. π.

ἐκδοθέντα ἰκὸ τῆς συγγραφῆς

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

τόμος Δ'

Θεατρικὰ ἔργα

Διδαχθέντα ἀπὸ τῆς 'Ελληνικῆς σκηνῆς

Η ΜΟΝΑΧΗ. Δράμα Βυζαντινὸν τρίπρακτον.
Ο ΒΕΣΙΑΣΜΟΣ. Δράμα κοινωνικὸν τρίπρακτον.
Η ΚΑΒΕΤΟΠΟΥΛΑ. Δράμα ἱστορικὸν
Η ΤΖΕΝΗ ΜΕ ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΤΗΣ. Κοινωνικὸν
 δραματικὸν μεταφρασθὲν εἰς τὴν 'Αγγλικὴν
ΟΤΑΝ ΔΕΙΠῆ ΤΟ ΧΡΗΜΑ. Δράμα κοινωνικὸν
 τρίπρακτον.
Η ΑΝΟΙΞΙΣ. Κοινωνικὸν δραματικὸν.
ΤΟ ΣΤΟΙ ΚΗΜΑ. Δράμα μονόπρακτον.

τόμος Α'

Η ΓΚΟΥΡΑΙΝΑ. ἱστορικὸν μυθιστόρημα.
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Διάφοροι μελέται, διηγήματα, ταξιδιωτικαὶ ἐντυπώσεις, θεατρικὰ ἔργα κ. λ. π. δημοσιευθέντα εἰς δέκα πέντε τόμους τῆς «Ελληνικῆς 'Επιθεωρήσεως» θὰ ἐκδοθῶσιν εἰς τόμον προσεχῶς.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Διὰ τὸ 'Εδωτερικόν:	{	'Εκδόσις ἀπλῆ	Δραγμαὶ 25.—
Διὰ τὴν Ἑξώστην Γραφεία	{	ἐκλεκτῆ	» 35.—
Διὰ τὴν Ἑξώστην, Αἴγυπτον καὶ Κύπρον.	{		» 50.—
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν	{		» 15.—
Διὰ συνδρομαί εἰνε γενικῶς προπληρωταί.	{		Δολλάρια 4.—
Διὰ ἔγγραφαί ἀρχονταί ἀπὸ τῆς ἑκαστοῦ μηνός.	{		

ΤΙΜΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὁλόκληρον δελτίον εἰς ἓν τεύχος.	200.—
Ἡμῖ ὅσια	150.—
Τέταρτον δελτίδιον	75.—
Ὁγδοον	50.—
Διὰ συνεχεῖς δημοσιεύσεις ἰδιαιτέραι συμφωνίαι.	

ΕΤΟΣ ΙΖ'

ΑΘΗΝΑΙ ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1923

ΤΕΥΧΟΣ 193

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1907

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 83

ΑΠΟ ΤΑ ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΖΩΗ

Ο ΜΑΝΘΟΣ

— Μάνθο παιδί μου, λυπήσου με, γονατιστή σὲ παρακαλῶ.

— Θὰ κάνης; αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω; μὴ χάνεις ἄδικα τὰ λόγια σου.

— Μάνθο!

— Ἐτελείωσε. Αὐτὰ ποῦ σοῦ εἶπα θὰ πῆς...

— Τὴν ψυχὴ μου...

— Χά, χα! χα! Τὴ ψυχὴ της!... Ἄν εἶχε ὁ Θεὸς ἔννοια ὄλων τῶν ἀνθρώπων τῆς ψυχῆς, ἀλλοίμονό του! Μὴ φοβάσαι. Γιὰ τὴ δικὴ σου δὲν θὰ σκοτισθῆ καὶ ἂν τὴν κολάσῃ. Τὸ παίρνω ἀπάνω μου...

— Ἐσύ;...

— Naί, ἐγώ. Παράξενο σοῦ φαίνεται; Τάχωμε τόσο καλὰ μαζί μὲ τὸ θεό. Ποιὰ σαρακοστή ἐχάλασα; Μήπως δὲν πηγαίνω στὴν Ἐκκλησιά;

— Μὰ ἐκεῖνο ποῦ ζητᾶς, παιδί μου.

— Τί; Τί εἶπες; Θὰ σωπάσης λοιπόν; Σοῦ τὸ φωνάζω γιὰ τελευταία φορὰ. Θὰ πῆς ὅτι σοῦ εἶπα. Θὰ τὰ πῆς ὅπως στὰ εἶπα. Εἶδεμὴ καὶ γὼ δὲν ξεύρω τί θὰ γίνῃ ἐδῶ μέσα.

Αὐτὰ τὰ λόγια ἔλεγοντο, ἓνα βαρὺ, χειμωνιάτικο βράδυ, μέσα εἰς ἓνα μικρὸ, ἀλλὰ καλοφτιασμένο σπίτι τοῦ χωριοῦ ποῦ τὸ ἐστόλιζε τῆς Ἁγίας Ἐλεούσης τὸ μοναστήρι, μὲ τὰ πλατάνια του, τῆς μουσμουλιῆς του καὶ τῆς καρυδιῆς του...

Τὰ πικρὰ αὐτὰ λόγια, σὰν ἀπόφασις φρικτῆς καταδίκης, ἔπεσαν εἰς τὸ κεφάλι τῆς δυστυχισμένης μητέρας. Ἄμα ὁ Μάνθος ἐβγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιον, γεμάτος θυμὸ, ἢ κυρὰ-Ἀργυρῶ ἔπεσε εἰς τὸ κάθι-

σμά της ἐκρυψε τὸ κεφάλι μέσα εἰς τὰ χέρια τῆς καὶ ἐψιθύρισε.

— Συχώρα με Βασιλική, σῶσέ με Ἁγία Ἐλεούσα.

* *

Τώρα ὄλοι ἠσυχάζουν εἰς τὸ μικρὸ σπίτι· οὔτε φωνὴ ἀκούεται, οὔτε φῶς λάμπει. Καὶ αὐτὸς ὁ «Μούργος» ὁ σκύλος τοῦ σπιτιοῦ, ἀφοῦ ἐγαύγισε ἀρκετὰ ἀόριστες σκιές, κοιμᾶται τώρα τὸν ὕπνον τοῦ ἀθῶου. Ἄλλὰ μέσα εἰς τὴν ἠσυχίαν αὐτὴ οὔτε ἡ Ἀργυρῶ οὔτε ὁ Μάνθος κοιμῶνται. Καὶ τοὺς δύο βασανίζουν ἐπίμονοι σκέψεις. Ἡ μητέρα θέλει ν' ἀποφύγῃ τὸ κακό, ἐνῶ ὁ υἱὸς τὸ ἐπιζητεῖ. Ἐκεῖνη δοκιμάζει φρικτὴν εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἴσως δὲν θὰ εἰμποροῦσε νὰ ἀντισταθῆ εἰς τὰς ἀξιώσεις του, καὶ ἐκεῖνος ἀνησυχεῖ ὅταν σκέπτεται ὅτι ἴσως δὲν τὴν ἐτρόμαξεν ἀρκετά...

Κοντός, μὲ πόδια κυρτά, μὲ κοκκινωπὰ γένια, μέτωπο στενὸ καὶ μάτια μικρὰ καὶ ἀεικίνητα, ὁ Μάνθος ἦτο ὁ τύπος τοῦ κακοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ φιλαργύρου καὶ ἐκδικητικοῦ ἀνθρώπου. Περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο εἰς τὸν κόσμον ἐλίτρευε τὸ χρῆμα, καὶ ἦτο ἱκανὸς διὰ τὸ χρῆμα νὰ θυσιάσῃ ἀκόμη καὶ τὴν ψυχὴ τῆς μητέρας του.

Ἐἶνε ἡ νύκτα αὐτὴ φοβερὴ διὰ τὴν ἄτυχην μητέρα. Δὲν εὐρίσκει ἠσυχίαν εἰς τὸ στρώμα. Σηκώνεται μὲ ἀπελπισίαν εἰς τὴν ψυχὴ τῆς καὶ πηγαίνει ν' ἀγρυπνήσῃ ἐκεῖ ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἁγίας Ἐλεούσης ποῦ μὲ πίστι ἀνάβει κάθε μέρα τὸ

ἀμυδρὸ καντήλι. Ἄλλα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀφαιρείται. Ξεχνᾷ τὸ φριχτὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν θερμὸ, γλυκὺ, φωτισμένο μετὰ τὴν λάμπη του ἔρχεται ἀσυγκράτητος εἰς τὴν μνήμη της.

Ἦτο κόρη ὠραία, ζηλευτή· ὅλα τὰ καλὰ παλληκάρια τὴν δνειρεύονται καὶ προξενεῖα ἔρχονται κάθε μέρα στὸ σπίτι της. Ἦτο ἡ πρωτότοκος κόρη τῆς οἰκογενείας της, — τὸ καμάρι τους — ὅπως ἔλεγε συχνὰ ἡ μητέρα της, καὶ ὅλοι ἐφρόντιζαν διὰ τὴν εὐτυχία της. Τέλος μὲν μέρα ἀρραβωνιάστηκε καὶ σὲ δυὸ — τρεῖς μῆνες ἔκαμε τοὺς γάμους της μετὰ τὸ Γιώργη τὸν καλλίτερο λεβέντη τοῦ χωριοῦ.

Ἦ πρώτη μετὰ τὸ γάμο της λύπη, ἦτο τοῦ γαμπροῦ της τοῦ Γιάννη ὁ ἔξαφνικὸς θάνατος. Ἦ ἀδελφὴ της Βασιλική, ἡ ὁπία ὑπ᾿ ἀνδρεῦθ ἴδια χρόνια ὕστερα ἀπ' αὐτήν, εἶχε μείνη χήρα μετὰ τὴν Μαρούλα τὴν κόρη της. Τότε ἐζήτησε μετὰ τὴν ἰδικὴ της ἀγάπην ἡ λιγοστέψη τὴν θλίψη εἰς τὴν μητέρα καὶ τὴν κόρη. Ἦ ἀγάπη τῆς Βασιλικῆς καὶ τῆς Ἀργυρῶς ἐδέθη περισσότερο μέσα εἰς τὸν πόνο· ἐνόμιζαν ὅτι μόνος ὁ θάνατος θὰ τὰς ἐχώριζε.

Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Μάνθος ἀπὸ τώρα. Ὁ Μάνθος ἦτο δέκα πέντε χρόνων, ὅταν ἡ Ἀργυρῶ ἔχασε τὸν ἄντρα της. Ἐκλαψε πολὺ, πάρα πολὺ τότε, ἀλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ πόνος της ἠγένετο ἑλαφρότερος ἐμπρὸς εἰς τὸ ξανθὸ κεφάλι τοῦ ἀγαπημένου της παιδιοῦ. Αὐτὸ ἔμεινε ἡ ἐλπίδα της, τὸ στήριγμά της, ἡ εὐτυχία της. Ἄν καὶ εἶχεν ὅλα τὰ μέσα τῆς ζωῆς ἀναγκάσθηκε νὰ τὸν ξενιτεύσῃ, διότι ἐκεῖνος ἐπίμονα τὸ ἐζήτησε. Ἦ θέλε ν' ἀποκτήσῃ πολλὰ χρήματα, διότι, ἔλεγε, δὲν τοῦ ἔφθανε ἐκεῖνο ποῦ ἄφισεν ὁ πατέρας του. Ἐνῶ ἦτο ἀκόμη παιδί, ἔφυγε καὶ ἐπῆγε εἰς τὴν Ὀδησοῦ διὰ νὰ ἐργασθῇ κοντὰ εἰς ἕνα ἐξάδελφον τῆς μητέρας του. Δέκα χρόνια ἐπέρασαν. Ὁ Μάνθος ἔγραψε ὅτι γυρίζει εἰς τὸν τόπον του διὰ νὰ παντρευθῇ. Μία ἀπερίγραπτη χαρὰ αἰσθάνθηκε τότε ἡ Ἀργυρῶ. Σχεδὸν ὅλη ἡ μικρὰ πόλις ἔμαθε τὴν εὐτυχία της. Καὶ αὐτὸς ὁ τάφος τοῦ ἀντρός της ἐποτίσθη μετὰ τὰ δάκρυα τῆς χαρᾶς της. Ἐπειτα ἄνοιξε τὸ σπίτι της. Δέκα χρόνια ἀπ' ὅτου ἔφυγεν ὁ Μάνθος δὲν ἐμπῆκεν ἄνθρωπος. Τὸ ἐσιγύρισε, τὸ ἔστρωσε, τὸ ἔφρεσκάρισε, καὶ ἐπερίμενε πλέον ἡμέραν μετὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴν τὸν Μάνθος.

Ἦ φήμη ὅμως δὲν εἶχε σκορπίσῃ πολλοὺς ἐπαίνοους δι' αὐτόν. Τὸν θεωροῦσαν βέβαια πλούσιον, ἀφοῦ, κατὰ τὸν τρόπον ποῦ ὑπελόγιζαν τότε τὸν τόπον τοῦ Μάνθου τὰ ὑπάρχοντα τοῦ καθ' ἑνὸς, ἀνεβίβαζαν εἰς πέντε τὰ σακκουλάκια μετὰ τῆς χίλιες λίρας, ὅσα κατῴρωσε νὰ κερδίσῃ εἰς τὴν Ὀδησοῦ. Παρὰ τὰ πλούτη του ὅμως ἐψιδύριζον πολλὰ διὰ τὴν κακομοιριά του. Τὸν ἔλεγον φυλάργυρον, τὸν ἐθεώρουν ὑπόλου,

ἄρπαγα, κακολόγο, φθονερό. Ὅταν ὅμως κάποτε ὅλα αὐτὰ ἐφθασαν μέχρι τῆς μητέρας του ἢν ἔκαμαν νὰ ἐξαναστῇ καὶ νὰ τὰ ἀποδώσῃ ὅλα, εἰς φθόνον διὰ τὴν ἐπιτυχία του καὶ τὰ προτερήματά του.

Ἐν τούτοις ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς του ἐπροξένησε πόνον εἰς τὴν μητέρα του. Τὰ θυμάται ὅλα τὴν στιγμή αὐτή.

Εἰς τὸ σπίτι της παρερισκότο ἡ Βασιλικὴ καὶ ἡ κόρη της Μαρούλα, διὰ νὰ ἐορτάσουν τὸ γυρισμὸν του. Ὁ Μάνθος τὰς ἐκράτησε καὶ ἔφαγεν μαζὴ των. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἐφάνη πλουσιοπάροχος. Ἦ μητέρα του ἦτο ἐνθουσιασμένη διὰ τὴν μεγαλοπρέπεια τοῦ παιδιοῦ της. Καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μάνθου ἐφανερῶντο ἱκανοποιήσεις καὶ ὑπερηφάνεια, Ἐπιθυμία καὶ σκοπὸς του, ἦτο νὰ τὰς θαμβώσῃ μετὰ τὰ πλούτη του, καὶ νὰ τὰς κάμῃ νὰ τὸν ζηλεύσουν. Ἄργα τὸ βράδυ ἔφυγεν ἡ Βασιλικὴ καὶ ἡ Μαρούλα υποχρεωμένες. Ὁ Μάνθος ἐπῆγε νὰ κοιμηθῇ, καὶ ἡ Ἀργυρῶ τὸν συνώδευσε ἕως τὴν κάμαρά του, διὰ νὰ δῇ καὶ μόνη της ἐάν, ἡ Μαριγῶ ἢ ὑπερέτριά των, τὰ εἶχε ὅλα ἐν τάξει ἐκεῖ. Μόλις ὅμως ὁ Μάνθος ἔρριψε ἕνα βλέμμα τριγύρω του, ἀγρίεψε, καὶ ἡ Ἀργυρῶ, εἶδε κάτι ποῦ τῆς ἐτάραξε τὴν ψυχὴ. Εἶδε τὸ Μάνθο νὰ σβύνη τὸ καντήλι ποῦ ἔκαμε ἐμπρὸς εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ σπιτιοῦ. Μετὰ τὴν πρώτη κατάπληξι ἡ Ἀργυρῶ δὲν ἐκρατήθηκε καὶ τὸν ρώτησε.

— Παιδί μου Μάνθο, γιατί τὸ κάνεις αὐτό;

— Εἶνε φῶς περιττὸ μητέρα. τῆς ἀπήντησε ἐκείνος.

— Εἶνε γιὰ τὴν Ἐλεοῦσα καὶ τοὺς ἄλλους Ἀγίους νὰ τοὺς ἔχουμε βοήθεια!.

— Αὐτὸ εἶνε ἄδικο ἔξοδο, εἶπε ἀτόμοι ὁ Μάνθος. Ἦ μητέρα του εἰς τὰ λόγια αὐτὰ ἔσκυψε τὸ κεφάλι καὶ ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν κάμαρά του τρομαγμένη. Ἐπῆγε νὰ πιαγίωσῃ μετὰ τὴν καρδίαν καμμένη. Τὴν πρώτη νύχτα τῆς χαρᾶς της, ποῦ τὴν ἐπερίμενε μετὰ λαχτάρα, δὲν ἔκλεισε μάτι ἀπὸ τὴν λύπη της. Ἐτρόμαξε εἰς τὴν σκέψιν ὅτι τὸ ἀγαπημένο της παιδί, μονάχο ἐκεῖ στὴν ξενιτειά, ἔχασε ὅλα τὰ καλὰ ποῦ εἶχε ρίψῃ στὴν ψυχὴν του, ὅταν μικρὸ τὸ ἀνέτρεφε μετὰ στοργῆν.

Ὁλίγος ἀκόμη ἐπέρασε καιρὸς καὶ ἡ ἄτυχη μητέρα νέου μεγάλου ἐδοκίμασε πόνον. Ὁ Μάνθος ἀπεφάσισε νὰ ἐκλέξῃ τὴν γυναῖκα του. Θὰ ἐπῆγαινε εἰς τὸν χορὸ τοῦ πάσχα, ποῦ γίνεται κάτω «στὰ Ἀλώνια», νὰ δῇ ἐκεῖ ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ καὶ νὰ διαλέξῃ τὴν νύφη. Ἦ μητέρα του μετὰ ὑπερηφάνεια τὸν συνώδευσε ἐκεῖ. Πολλὰ κορίτσια ἐχόρευαν κατὰ τοῦ τόπου τὴν συνήθειαν Ὁ Μάνθος δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν του. Τὰ περισσό-

τερα ἦσαν ἕμπορα κορίτσια ἀλλὰ πτωχά. Αὐτὸς ὅμως ἀπεφάσισε νὰ πάρῃ μιὰ ἄσχημη κόρη, τὴν Ἄννα τοῦ Καραβᾶ, ὅχι τόσον διὰ τὰ λίγα χρηματὰ καὶ τῆς προικῆς της, ὅσον διότι ἔμαθε ὅτι ἦτο ὄρφανὴ καὶ βασανισμένη, καὶ ἐσκέφθη ὅτι, «ὁ βασανισμένος ἄνθρωπος σὲ λίγα εὐχαριστιέται». Ἦ μητέρα του ἤθελε πολὺ γιὰ νύφη της μιὰ ἄλλη κοπέλλα. Ἄλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐπιθυμία της. Εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ φοβεῖται τὴν ἀγριότητα τοῦ Μάνθου, τοὺς κακοὺς του τρόπους, τὰς ἀστραπὰς ποῦ πετοῦσαν κάποτε τὰ μάτια του... Ἐδέχθη μετὰ προσποιητῆ χαρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μάνθου καὶ ἔκρυψε εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας της τὴν λύπη της.

Ἦ Ἄννα ἦτο καλὴ, δειλὴ, ἡσυχῆ. Ἦ πρώτη ἐντύπωσις ποῦ τῆς ἐπροξένησεν ὁ μνηστήρας της μετὰ τὰ κοκκινωπά του γένεα, μετὰ τὰ κοντὰ τοῦ πόδια καὶ τὸ ταχύ του βᾶδισμα, ἦτο ὁ φόβος. Ἄλλὰ εἰς ποῖον νὰ φανερῶσῃ τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴ μόνη καὶ ὄρφανὴ ὅπως ἦτο; Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ἡ Κυρὰ Ἀργυρῶ ἤρριψε νὰ ἐτομαζῇ ὅτι θὰ ἐχρειάζετο διὰ τοῦ γάμου τὸ τραπέζι. Ὁ Μάνθος ἐδῆλωσε ὅτι τὸ ἤθελε πλουσιοπάροχο, καὶ ἡ μητέρα του σύμφωνα μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ἐκάλεσε τὴ Βασιλικὴν καὶ τὴν Μαρούλα νὰ τὴν βοηθήσουν. Ἦ Μαριγῶ ἢ ψυχολόγος τῆς βοηθοῦσε καὶ ἐκείνη μετὰ ἀφοσίωσιν εἰς αὐτὸ τὸ σοβαρὸν ἔργον. Ἐτοίμασαν τὸ ἔξυ, γιὰ τὸ πλάφι-ἀπαραίτητο σὲ κάθε τραπέζι γάμου ἀρχοντικοῦ—Ἐκοπᾶνισαν τὴ ζάχαρην γιὰ τοὺς κουραμπιδες. Ἐκαθάρισαν τὰ ἀμύγδαλα γιὰ τὰ μυγδαλωτά. Ἐτοίμασαν τὰ καρῦδια γιὰ τοὺς μπακλαβάδες. Παρήγγειλαν τῆς κολοκυνθόπητες, καὶ ὅτι ἄλλο ἀκόμη θὰ ἐχρειάζετο. Τὴν Κυριακὴν τὸ σπίτι τῆς Κυρᾶς Ἀργυρῶς ἦτο χαρούμενον. Βιολιὰ καὶ τραγούδια ἀντηχοῦσαν εἰς ὅλη τὴν γειτονίαν. Ὁ Μάνθος ἔκαμε τοὺς γάμους μετὰ μεγαλοπρέπεια· ἡ μητέρα του, ἔξασε τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὅλες τῆς πίκρας της, ἐφόρεσε τὸ κανελλί μεταξωτὸ φόρεμά της ποῦ εἶχε ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ζοῦσεν ὁ ἄντρας της, καὶ ἐδειξε σὲ ὅλους τὴν εὐτυχίαν της...

Ὁ Μάνθος μετὰ τὸ γάμον τοῦ ἀφοῦ ἐτακτοποιήσε τῆς δουλιᾶς του, δὲν ἐννοοῦσε ν' ἀφίσῃ νεκρὰ τὰ χρήματά του. Εἰς τὴν Ὀδησοῦ ἐκλούτισε μετὰ καταπίεσις, μετὰ ἀδικίας, σχεδὸν μετὰ κλοπᾶς. Αὐτὸ ἐσκόπευε νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸν τόπον του. Ἐντὸς ὀλίγου διέθεσε ὅλα τὰ χρήματά του μετὰ τὸκοὺς μεγάλους καὶ δὲν ἔκαμε πλέον ἄλλο παρὰ νὰ καλλιεργῇ τὸν κῆπό του, νὰ κακολογῇ τοὺς γείτονους του, καὶ νὰ λογαριάζῃ τοὺς τόκους καὶ τὰ ἐπιτόκια του, τῆς μεγάλης—ὅπως ἔλεγε—περιουσίας του.

Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἡ Βασιλικὴ ἀρραβώνισεν τὴν κόρη της. Νέος καλὸς, ἐργατικὸς, τίμιος, ἦτο ὁ νέος ἐξάδελφος τοῦ Μάνθου. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Λάμπρου, τοῦ γαμπροῦ — ὑπῆρξαν γενναῖοι εἰς τὴν νύφη. Εἰς τοὺς ἀρραβῶνας τῆς προσέφεραν ὅλοι πλούσια δῶρα, τὰ λεγόμενα «κεράσματα», κατὰ τοῦ τόπου τὴν συνήθειαν. Ἦσαν πενήντα λίρες. Τὰ μάτια τοῦ Μάνθου καθὼς τῆς εἶδαν ἔλαμπαν, ἀπὸ πόθον ἀρπακτικόν. Ἦ εὐκαιρία δὲν ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῇ. Ἦ μητέρα τοῦ Μάνθου ἀπεφάσισε νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ψυχολόγος της, τὴν καλὴν καὶ ἀφωσιωμένην Μαριγῶν· ἔπειτα ἀπὸ ἐργασία τῶν χρόνων ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ ὡς προῖκα δύο χιλιάδας δραχμαῖς. Ὁ Μάνθος, ὅταν ἤκουσε ἀπὸ τὴν μητέρα του τὸ παρὸν αὐτὸ, κολλαῖς ἤνυχτες δὲν ἐκοιμήθη ἀπὸ τὸ ἔξαφνον τοῦτο κακόν, ἢ ἐσκέπτετο μετὰ ποῖον τρόπον ν' ἀποφύγει, ὅταν, μιὰ σατανικὴ ἰδέα ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν του. Ἦ λίρες τῆς Μαρούλας εἰμποροῦσαν νὰ τοῦ κάμουν τὴ δουλειὰν του. Ἐνα πρῶν ἐσηκώθη παρὰ τὴν συνήθειαν τοῦ γελαστὸς καὶ εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του.

— Καλὴ μητέρα, δυὸ χιλιάδες δραχμαῖς ἔταξες τῆς Μαριγῶς;

— Ναι παιδί μου. Δέκα πέντε χρόνους μᾶς δουλεύει καὶ αὐτὴ ἦταν ἡ συμφωνία μας. Δυὸ χιλιάδες δραχμαῖς καὶ τὰ ρούχα της. Ἐγὼ ὅλα τῆς τάχω ἔτομα, τὰ σενοῦκία της γιομάτα μετὰ τὸ νύχι ποῦ λείει ὁ λόγος, ὡς καὶ τὸ καζάνι της καὶ τὰ μπακιρικὴν της καινούργια καὶ γιαιλιστερά. Ἐσὺ τώρα θὰ δώσης τὰ λεφτὰ τῆς ὀρφανῆς.

— Μετὰ ὅλην μου τὴν καρδίαν μητέρα καὶ ποτὲ δὲν βουλήθηκα νὰ τῆς τὰ φάω· μὰ ποῦ δὲν τάχω;

— Δὲν τάχεις; Τότε νὰ πουλήσω ἕνα ἀμπέλι τοῦ πατέρα σου γιὰ νὰ δώσουμε τὸ δικηρὸν τῆς ὀρφανῆς, γιὰ τὴν ψυχὴν θὰ παραδώσω.

— Τὰ ἀμπέλια τοῦ πατέρα μου, εἶναι δικὰ μου μητέρα.

— Δικὰ σου παιδί μου, αὐτὸ δὲ στὸ ἀρνήθηκα ποτέ.

— Καὶ δὲν μπορῶ ἐγὼ σήμερον νὰ τὰ χαρμίσω γιὰ δυὸ χιλιάδες παληοδραχμαῖς ὅταν ἔχω τόσα ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ, ὅταν ἔχω φτωχοὺς καὶ ἀρχοντας δαυεισμένα...

— Τότε νὰ σηκώσης ἀπ' αὐτοὺς.

— Αὐτὸ δὲ γίνεται. Ἄν θέλῃς ὅμως σύρε στὴν δεῖαν Βασιλικὴν. Αὐτὴ ἔχει τὰ κεράσματα τῆς Μαρούλας καὶ τὰ μετρητὰ της. Πῆς της νὰ μᾶς κἀνῃ αὐτὴ τὴν εὐκολίαν καὶ σύντομα θὰ τῆς τὰ γυρίσω μετὰ τὸν τόκο μάλιστα.

— Μὰ αὐτὰ σήμερον αὔριο θὰ τῆς χρειασθοῦν.

— Ὅχι χθὲς βρῆκα τὸ Λάμπρο καὶ μοῦλεγε πῶς τοὺς γάμους θὰ τοὺς κάμῃ σὲ ἕξι μῆνες, σὺν γυρίσῃ

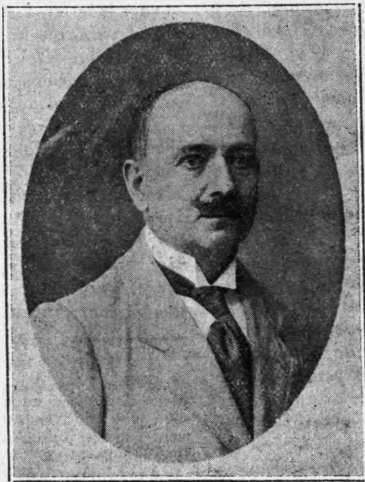

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σὰν ψέμματα μᾶς φαίνεται ἡ ἀπώλεια τοῦ Γεωργίου Τσοκοπούλου. Ἐλλειψεν ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν, θεατρικὴν, δημοσιογραφικὴν, ἐπιστημονικὴν, καλλιτεχνικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν μᾶς μία δύναμις δημιουργικὴ, παραγωγικὴ, ἐμπνευσμένη, δυσαναπλήρωτος. Ἀκούραστος, μεθοδικός, μὲ σπανίαν μόρφωσιν, μὲ τὰ λεπτότερα ψυχικὰ συναίσθηματα, μὲ ἰδιάζουσαν αἰσθητικὴν ἀντίληψιν ἐπρωτοστάτει εἰς πᾶσαν παρ' ἡμῖν ἐκπολιτιστικὴν κίνησιν καὶ πρόοδον.

Κομφογράφος κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ γραπτοῦ λόγου εὐρίσκειτο ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον. Ἐξαιρετοῦ λεπτότητος καὶ ἀβρότητας ἐτήρει ἀπαρεγκλίτως τὴν γραμμὴν τῆς ἀπροσποίητου καὶ ἀδόλου εὐγενείας εἰς ὅλας τὰς ἐκ-

μάτην ἀπὸ ἄλλος, ἀντικρῶζων τὸν θάνατον καὶ προαισθανόμενος ἴσως αὐτόν, ἀπετύπωσεν ἐπὶ τοῦ χάρτου ὄλην τὴν πλῆμμυραν τῶν θλιβερῶν συναισθημάτων ποῦ ἐκυριάρχουν εἰς τὸ πνεῦμά του καὶ κατέπνιγον τὴν συντετριμμένην καρδίαν του. «Ὁ Παλιὸς Τραγουδιστής», ψευδώνυμον τιθέμενον κάτωθι τῶν ωραίων στίχων τοὺς ὁποίους προώριζε διὰ τὰς σελίδας μᾶς, πάντοτε ἀνθηρὸς κατὰ τὴν φράσιν, πάντοτε γόης κατὰ τὴν ἔκφρασιν καὶ τὸ διανόημα, πάντοτε βαθῶς μελετητὴς τῆς ζωῆς, ἐστόλισε ἐπανηλειμένως τὸ

ποιμα τοῦ θανάτου ὁ ὁποῖος ἀτυχῶς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ...

Αἱ σφοαὶ ἱστορικαὶ μελέται του, ἡ πλουσία δημοσιογραφικὴ του ἐργασία, μνημεῖον εὐρυτάτης κοινωνιολογικῆς ἀνερευνήσεως, ἡ πολιτικὴ του ἀρθρογραφία μνημεῖον ἐπίσης πίστεως πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικά τῆς πατρίδος μᾶς, ἡ θεατρικὴ συμβολὴ του, ἡ ἐκπολιτιστικὴ δράσις του, ἡ φιλολογικὴ του ἐργασία καὶ ἐν γένει τὸ πολυχιθῆς πνευματικόν, καλλιτεχνικόν

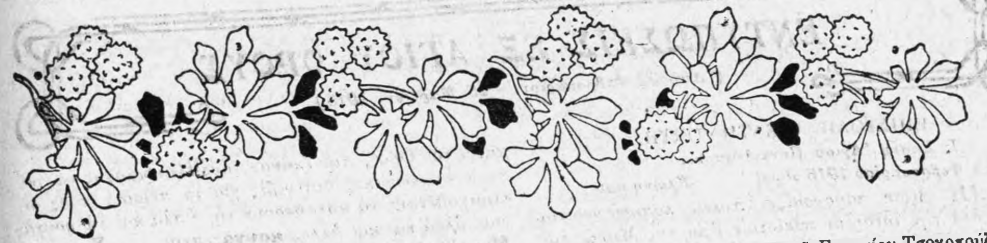
δηλώσεις τῆς ζωῆς του.

Διὰ τοῦ θανάτου του ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» ἔχασεν ἓνα ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων φίλων τῆς καὶ ἐκ τῶν πλέον ἐπιλέκτων συνεργατῶν τῆς.

Ἀσπαίρων ἐσχάτως ὑπὸ τὴν αἰεσιν τραγικῆς ὁδύνης διὰ τὴν ἀπὸ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, ἀγνοίαν τῆς τύχης ἑνὸς ἐκ τῶν υἱῶν του, εἶχεν ἀποσυρθεῖ εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς Σαλαμίνος καὶ ἐκεῖ παρὰ τὸ γαλανὸν κύμα, ἔγραψε διὰ τὸ περιοδικόν μᾶς τὰ τελευταῖα του ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσάμεν ἤδη εἰς τὸ τεύχος τοῦ Αὐγούστου—Σεβρίου καὶ τὰ ὁποῖα ἀναδημοσιεύομεν καὶ πάλιν μὲ τὸ ὄνομά του εἰς τὸ ἀνὰ χειρὰς τεύχος. Ἐξηθενημένος, σωματικῶς, μόλις δυνάμενος νὰ σύρῃ τὰς γραμμάς, μὲ τὴν ψυχὴν γιο-

περιοδικόν μᾶς μὲ τὰς ἁρμονικὰς ἐμπνεύσεις του. Τὴν τελευταίαν ὁμως φοράν ἡ μὲν ζωτικότης τῆς φαντασίας του καὶ ἡ πλουσία ἐμπνευσις τοῦ Τσοκοπούλου τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ γράψῃ πέντε ὁλόκληρα ποιήματα, ἀληθῆ μαργαριτὰ εἰς τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἡ σωματικὴ του ὁμως ἐξάντλησις τοῦ ἐστέρησε τὴν δύναμιν νὰ ἀναγράψῃ πλήρες τὸ ψευδώνυμόν του κάτωθι τῶν στίχων του. Τὸ χειρόγραφόν του μᾶς παρεδόθη φέρον ἡμιτελῆ τὴν ὑπογραφὴν του. Δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν νὰ τὴν συμπληρώσῃ. Ἐντεκατοπρίζετε μέσα ἐκεῖ τὸ ἀποτύ-

καὶ κοινωνικὸν ἔργον του, θέλουν ἀπασχολήσῃ ἰδιαιτέρως τοὺς μελετητὰς τῆς τελευταίας τριακονταπενταετίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις ἀλλοῦσα ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ πολυτίμου καὶ προσφιλοῦς φίλου τῆς καὶ συνεργάτου τῆς, ἀπευθύνει εἰς τὴν ἐριτίμον χήραν του κ. Φωτεινὴν Γ. Τσοκοπούλου καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς υἱοὺς τῆς τὰ πλέον εὐκρινῆ συλλυπητήριά της.

*Ἡ «Ἐστία» μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἀνεδημοσίευσεν εἰς τὰς στήλας τῆς τὰ τελευταῖα ποιήματα τοῦ Γεωργίου Τσοκοπούλου.

ΤΟ ΛΥΚΟΦΩΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

Εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς Σαλαμίνος—τὸ Καματερό—ὅπου ὁ Γεώργιος Τσοκοπούλος εἶχε περάσει ὀλίγας ἀπὸ τὰς τελευταίας ὁδύνης τῆς ἡμέρας, ἀναζητῶν ἀπὸ τὰς ἄκρας τοῦ Σαρωνικοῦ κάποιον ζώπυρα διὰ τὴν σβύνουσαν ζωὴν του, ὁ ἐκλιπὼν φίλος ἔγραψε μερικὸς στίχους. Τοὺς τελευταίους του.

Οἱ στίχοι αὗτοί, πλημμυρισμένοι ἀπὸ μίαν ὑποβλητικὴν μελαγχολίαν, τὴν μελαγχολίαν τῆς ζωῆς, ποῦ αἰγοσβύνει μαζῇ μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ μαζῇ μὲ τὸ κύμα, ποῦ ξεψυχᾷ εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως». Δὲν φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ποιητοῦ. Ὁ εὐγετὸς ἀναγνώστης ἠθέλησε νὰ ψάλλῃ τὸ κύκνειόν του εἰς τὴν ἐρημίαν, ἀγνωστος καὶ ἀνώνυμος, χωρὶς νὰ ἐνοχῆς τραγουδιστὴς ἠθέλησε νὰ ὑψώσῃ τὸν θάνατόν του. Ἐνα ψευδώνυμον: «Ὁ παλιὸς τραγουδιστής», ἐτέθη κάτω ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς τοὺς ὁποῖους ἀνασύρομεν ἀπὸ τὴν εὐλαβῆ σκιάν δι' ὅσους ἠγάπησαν τὸν ποιητὴν, ποῦ ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ, ὅπως ἔζησεν.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

— Νυχτώνει

Διάφανοι ἀέωροι ἀπὸ ψηλὰ
τῆ γῆ τυλίγουν μὲ σκοτάδι.
—ὦ! ὡς σταλάζει στὴν ψυχὴ
βαρὸ τὸ βράδυ!

Τῆς φορτωμένης μουσμουλιάς
γεραν κατὰ τὸ χῶμα οἱ κλάδοι.
—ὦ! ὡς σταλάζει στὴν ψυχὴ
βαρὸ τὸ βράδυ!

Ἡ ἐκκηλοῖσα τοῦ βοῦνοῦ
αἰάκα—δαρρεῖς τάρου σημάδι.
—ὦ! ὡς σταλάζει στὴν ψυχὴ
βαρὸ τὸ βράδυ!

Ὦς καὶ ἡ δάμασσα μακροῦ
νεκρῆ, ἀκίνητη σὰν γάδι.
—ὦ! ὡς σταλάζει στὴν ψυχὴ
βαρὸ τὸ βράδυ!

— Τὸ Κουκάρισσι.

Κόταζε, μὲς στὰ σκοτεινὰ
ὡς δέριζε τὸ κωαρῖσσι,
Ἡ κορμὴ του ἢ γυρῆ
μὲ τ' ἄστρα αἶπει νὰ μιλῆσῃ
Ὑψήλωσε κ' ἔγινε δερτὸ
κ' ἀκόμα δὰ δερτέγη, ἀκόμα!
Ἔνα κορμὶ ἄνθρωπινὸν
τρέφει τῇ ρίζα του στὸ χῶμα!

— Μόνο Σημάδι

Κάσσιος μαγερόσκυλος μακροῦ
ἱσκιος αεραστικὸς γαυγίζει.
Βαρεὶά ἢ φωνὴ του καὶ δραχμὴ
τῆ σιωπῆ τῆς νύχτας σκίζει.
Ἐτὸ δάνατο τῆς ἐφοχῆς
ζωῆς σημάδι αὐτὸ ἀπὸ βέρα.
Ζωῆς σημάδι μοναχὸ
κ' αὐτὸ φοβέρα!

— Πρωὶ καὶ Βράδυ

Ἄνοιξε ἢ βιάσα τὴν αὐγὴν
στὸ ὠρωινὸ τοῦ ἤμου χάδι.
Τώρα εἶναι τῶρα μαδοῦν
μόλις ἀωζὼδὴ τὸ σκοτάδι.
Ὦς καὶ τῆς βρύσης ἢ ροῦ
—δὲν εἶναι φαντασία ἢ δάμμα!
τραγοῦδι ἦταν τὸ ὠρωϊ.
Τώρα τὸ βράδυ μοιάζει κλάμμα!

— Ἡ — Ἡ.

Ὦσω ἢ νύχτα προχωρεῖ
τὰ φῶτα σβύνουν ἓνα-ἓνα.
Κάσσιος καὶ δέντρα καὶ βουνα
δαδεὰ εἶναι τῶρα κοιμισμένα.
Μὰ ἢ καλύθα ἢ μακρονῆ
γαῖ' εἶν ἀκόμα φωτισμένη;
— Ἡ κάσσιος ἀμοιρος γεννιέται
ἢ κάσσιος τυχερὸς σεδάινει.

Σεπτέμβριος 1923 † ΓΕΩΡΓ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

(Από 22 Φεβρουαρίου — 15 Μαρτίου 1915)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

I, Σκήτη Άγιου Παντελεήμονος

23 Φεβρουαρίου 1915 πρωί

Κλώνη μου

Ο ΙΗ' Αίων παρουσιάζει πολλά λυπηρά φαινόμενα δια την ιστορίαν πλείστον από τας Μονάς του Όρους. Πρώτα-πρώτα ή κακοδαιμονία της φτώχειας εξακολουθεί και ξέρουμε όλοι ότι ή φτώχεια φέρνει γκρίνια. Έπακολούθημα όμως αυτής της καταστάσεως ήταν ή απόφασις πού έλαβον να συστήσουν στα 1783 το σωματεϊόν της Έπιστάσιως το όποιον, ισχυρίζονται, ότι προσέφερε πολλάς υπηρεσίας στα συμφέροντα του Όρους.

Ένα σημείο πού πρέπει να ξεχωρίσουμε εινε και το γεγονός ότι κατά τον Αίωνα αυτόν ή Ρωσική Μονή εύρισκετο στο τελευταϊόν στάδιον της παρακμής. Μόλις αριθμούσα τέσσαρας Μοναχούς. Καί εν τούτοις, χάρις εις τήν εκκλησιαστικήν διαγωγήν των Καλογήρων μας και των Πατριαρχείων μας κατά τον π'. Αίωνα εφθάσε σήμερον να έχη άπάνω από 1000 Καλογήρους και να μεταβληθή εις ένα προτύπων της Ρωσικής λαμαρτίας και απληστίας.

Κατά τον Αίωνα αυτόν βρίσκουμε το Έκτον Τυπικόν του Όρους και παρακολουθούμεν αύξησιν του Σκητιωτικού βίου.

Αί Σκήται κατά τον τύπον της Άγίας Άννης πολυπλασιάζονται, αι περισσότερες μάλιστα εξ αυτών υπάρχουσι και μέχρι σήμερα σε άριστη κατάστασι. Επίσης άξιοσημείωτο γεγονός εινε ή ίδρυσις της Αθωνιάδος Σχολής, επάνω σε λόφο, κοντά στη Μονή του Βατοπεδίου και ή Ύδρσις στη Μονή της Λαύρας Έλληνικου Τυπογραφείου.

Ατυχώς-θά μιλήσουμε βραδύτερον-και ή Σχολή εκλείσε τας πύλας της και εινε σήμερον ερείπιον πού προκαλεί τη λύπη και το Τυπογραφείον ήφανισθη κατά την Έλληνικήν Έπανάστασιν του 1821.

Ο καλογηρικός βίος άπηλλαγμένος-στοιους υψηλούς μάλιστα καλογηρικούς κύκλους- από τη μερίμα της άγρίας βιοπάλης της ζωής, ξένος από κάθε ανάγκη πού δημιουργεί ή πρόδοος του ανθρώπου, βεβαρμένους από το άχθος μιας μονότονης και αποχαυνωμένης ζωής έξυνε τα νύχια του, κατά την κοινή εκφραση, για καννάδες δημοκεντικούς. Έδημιούργησε λοιπόν τον καννά περί Μνημοσύνων.

Έξεπαθίωσε δ τότε Πατριάρχης των Έλληνικων γραμμάτων Νεόφυτος, διάκονος Κανσοκαλύβιτης, σοφώτατος γραμματικός της Έποχής του, εβραϊός την καταγωγήν βαπτισθείς, έναντιον των μνημοσύνων της Κυριακής. Τόν ήκολούθησαν πολλοί δμόφρονες και δλόκληρο το Όρος συνταράσσεται από τους Ανανιετας της του Χριστού Αναστάσεως και τους άτιπίλους των οι όποιοι εθωρούντο «Πολέμοι των δύο τελευταϊων άρθρων του Συμβόλου της Πίστεως» και εκαιλούντο «Σαβατινοί και Κολλυβισται.» Δεν άρχουσαν αυται αι δύο αντίληψεις, πού ησαν τόσοσ άσκοπες και παράλογες, πού έφεραν άνω

κατω το Όρος, πού έκαναν τους Πατριάρχας να γράφουν φιλοσοφικές διατριβές για να πείσουν τους άντιμαχομένους να καταθέσουν τα όπλα και να ήουχάσων, αλλά να και άλλος καννάς περι της Συνεχοϋς Μεταλήψεως. Το δε κωμικόν στη περίστασι αυτή εινε ότι το κακό δεν εσταμάτησε στο Άγιον Όρος, αλλά βγήκεν από τα όρια του και ελνυμίνετο την Θεσσαλίαν, την Ήπειρον, την Πελοπόννησον και τας Νήσους. Έδτυχώς ότι τότε δεν υπήρχεν δ πανταχού παρών σήμερον ήμερησιος τύπος, άλλως έπροπε να φοβούμεθα ότι και επί των ήμερών μας θά εξακολουθούσε με την όρμη πού είχε παρμένα ή Καλογηρική εμπάθεια και πολυπραγμοσύνη. Καί ή σκέψις αυτή δεν εινε τολμηρά, άφ' ου και μέχρι του 1846 εΐρισκον εδαφος εις τας σκέψεις των όπαδών κάθε μερίδος, μολοντί όλοι οι εν τώ μεταξυ Πατριάρχαι, μηδ' αυτού του Έθνομάρτυρος Γρηγορίου του Ε', δεν έπαυσαν κατακρίνοντας και αποδοκιμάζοντας τας γνώμας των και τας συζητήσεις των.

Έν τούτοις ασχέτως προς την ματαιόσχολον αυτην έριδα δ ΙΗ'. Αίων έχει να μās δείξη πολλούς έξόχους Άγιορείτας εις Σοφίαν και Άγιότητα. Έξέχουσαν δε θέσιν μεταξυ αυτών όμολογείται ότι κατέχει δ Νικόδημος δ Νάξιος.

Κατά τον ΙΘ' Αίωνα ζνα από τα σπουδαιότερα γεγονότα για το Άγιον Όρος ειναι αι συνέπειαι της Έλληνικής Έπανάστασεως. Ακριβώς σε μιά στιγμή μεγάλης άκμής για την Ίερά Χερσόνησο, άκμής πού έπληκλούθησε την τέκρωση του προηγουμένου Αίωνος, εκηρούθη από τον Γερμανόν Παλαιών Πατρών ή Απάστασις του Γένους. Οι Μοναχοι προ της έξεγερθείσης θηρωιδίαι της κραταιάς τότε Α αυτοκρατορίας τρέπονται εις φυγήν. Το Όρος σχεδόν έρημοϋται κατά τα 5)6 και οι άνδρες του Μεχμετ Αβουλαβούτ —Πασά εσελεύουν εις τον Αθω πυρπολούντες τα δάση του και δρύντες τας φυτεϊας του. Φρουρά εκ τριςχιλίων ανδρών κατανέμεται εις Καρύας και εις τας Μονάς συντηρουμένη και μισθοδοτουμένη με έξοδα των Μονών. Οι πλείστοι από τους Μοναχούς αυτούς, πού δια της φυγής εζητήσαν η σωθόν, παρέλαβον μαζί τους όσα μπόρεσαν ίερά κειμήλια τα όποια εφρόντισαν και τα εφύλαξαν εις διάφορα μέρη της Ελλάδος. Αλλά το μέτρον αυτό άνοσηματοποίητον και άνοργάνωτον έγινε άφορημή να κολληθούν, να ληστευθούν και να χαθούν ίσως δια παντόπολύτιμα σκευή ιστορικής και εκκλησιαστικής αξίας, περιγραμμάι, κώδικες και άλλης σημασίας χειρόγραφα να καταστραφούν ή να διασκορπισθούν. Αλλα πάλι εκ των έγγραφων αυτών εκρέβησαν μέσα σε υπόγεια όγρα και άνήλια των ιδίων Μονών και εσάπησαν ή ύπέστησαν άλλα μεν βλάβας σημαντικας, άλλα δε άνεπανόρθωτον καταστροφής.

Η φρουρά τέλος άπεσείρθη εκ του Όρους την 13 Απριλίον 1830 και από τότε την ήμέραν εκείνην κάθε χρόνο κάνουν οι μοναχοι άγρυπνίαν εις ανάμνησιν της άπελευθερώσεως των. Έν τώ μεταξυ όμως ήουχισαν να έπιστρέφουν οι Μοναχοι και κατά το 1830 επαήλθον όλοι οι έπιζώντες μέχρι της εποχής εκείνης φέροντες στοργικώς μαζί των, οι εθουνειδητοι εξ αυτών, ότι εδλαβώς συναπεκόμισαν εκ των Μονών.

Μετά την αποκατάστασιν των πραγμάτων όλη αυτή ή άτελείωτη περιπετειώδης ζωή του Όρους εκπαή εις μιαν άνθηση υλικής και πνευματικής άκμής άπροσδόκητον.

Μιά εξέλιξις βραδεία, άργή, κορυσμένη φαινεται υπελάσθημε μέσα στους περασμένους Καλογηρικούς Αίωνας. Ήτανε το σπέρμα πού κρύβεται για χρόνα στη Γή χωρίς να φντορώη αλλά και χωρίς να χάνη την βλαστηκήν του όρμη, ως πού να ή εθνοική στιγμή έρχεται για να του δώση τη δύναμι να βγή στην επιφάνεια πρασινοστόλιστο και άροσερό. Έτσι και μέσα στο φυσικό κόσμο, στη πνευματική υπόστασι, στην υλική σάτασι της Καλογηρικής αυτής δόλητος κορυβότανε το δένδρο της εργασίας, της περισλλογής, της πνευματικής και υλικής αναγενήσεως, καχεκτικό, άδύνατο γιατί δεν εΐρισκε την εδκαίρια να πιήση καλά, να ριζώση βαθεία, να μεγαλώση και να ήπλώση κλάδους και φύλλα ήθικης και υλικής αναζωογονήσεως.

Οι νόμοι της εξέλιξεως άτονοϋσαν, εμαραινοντο και το Όρος εδοϋλευ σε ένα χάος εδζώιας, μαλθακότητος, τεμπελίας και άσυναρτήτου ιδεολογίας.

Είκοσι ετών άγώνες όμως και προσπάθειαι έδωσαν εΐρειαν διέξοδον στο πνευματικό λιπσιμα πού για χρόνια άχρηστο μαζεύοντανε στα ίερά αυτά εδάφη. Έξεχύθη εις τας Μονάς, εις τα Κελλία, εις τας Σκήκαι έδωσε ζωή, ψυχή, θάρρος, αυτοπεποιθησι εις τας χιλιάδας των Ρασοφόρων οι όποιοι τώρα μόλις, φαίνεται κατάλαβαν, ότι στα χέρια τους, στις ιδικές τους δυνάμεις, εΐχανε τα σπέρματα της εντυχίας των.

Αρχίζει περισλλογή της ιστορικής υλης, γλυκοχαράζει κάποια προσήλωσι και ενδιαφέρον για τους πνευματικούς θησαυρούς του Όρους πού οι Αίώνες πλούσια το εφοδίασαν. Έπανερχεται το Κοινοβιωτικόν Πολίτευμα εις πλείστας νεκρωμένας Μονάς δημοουργικόν νέας ζωής, νέας εθωστίας, νέας βλαστήσεως. Αναφαίνεται πλούτος συγγραφικής εργασίας υπό φημισμένον Μοναχών. Αι Μοναί ανακαινίζονται, αι Σκήται ασξάνουσι και τα Κελλία πολλαπλασιάζονται. Νομίζει κανείς ότι επανερχεται δ ΙΑ' Αίων κατά τον όποϊον εξέδηλώθη μεγάλη ανάπτυξη του Μοναχικού βίου. Αι δεινάς ύποστάσαι βλάβας βιβλιοθήκαι, περισυλλέγονται, τακτοποιούνται και δι' αυτας λαμβάνονται μέτρα ανθρωπινωτέρας ταξιδιθήσεως. Γίνεται σκέψις να ιδρυθή εις Καρύας ή νέα Αθωνιάς Σχολή

και υπό τας εδλογίας της Μητρος Έκκλησίας ή Ίερά Κοινότης την εγκαθιστά επί της θέσεως του Κελλίου του Προδρόμου πού άνήκει στη Μονή Κουτλουμασίον.

Κατά το 1863, ως γνωστόν, δ Ήγεμόν της Μολδοβλαχίας Κούζας και ή Κυβέρνησις του δημεύουν την άγροικην περιουσίαν των Μονών και στεροϋν αυτας σπουδαιοτάτων προσόδων, αλλά εις αντίσταθμισμα πολλαπλασιάζεται ή δραστηριότης των Μοναχών εις την καλλιέργειαν των κτημάτων των και των πολυπληθών εις Τουρκίαν—και νυν έλευθέραν Ελλάδα—Μετοχίών των και αναπληροϋνται κατά μέγα μέρος αι προξενηθείσαι ζημίαι.

Έν τώ μεταξυ όμως σημειούνται και τινε δυσάρεστα. Αναπηδα αΐφνης δ θεσμός της Κοινοβιακής Σκήτης από την πρωτοβουλιαν των Βουλγάρων Μοναχών και άρχεται ή Ρωσική άδηφαγία να απλώνεται ειςικινδύνως δια το Όρος.

Συντάσσεται το έβδομον τυπικόν του όποιον αι περισσότεραι διατάξεις ισχύουσι και μέχρι σήμερα. Αλλά και δ Πατριάρχης Ίωακειμ δ Β' συντάσσει Κανονισμούς άνευ της συμμετοχής και συναίνεσεως των Άγροσητών καταπατών χιλιατες ιστορικών καθεσιώς. Οι Κανονισμοι οϋτοι εμειναν νεκρον γραμμα.

Κατά το 1833 βπήθη το Όρος λόγω καταργήσεως του Τάγματος των Μποστατζήν εις το Ύπουργείον των Οϊκονομικων παρεμειναν δε βραδύτερον ατελή τα εισαγόμενα είδη μέχρι 4000 ρουβίων δι' έκαστον Μοναχόν υπαχθεμέκρον εις τέλος πάντων των ειδών των όποϊων ή αξία ητο άνωτέρα του ποσού αυτού.

Ο ετήσιος φόρος των Άγιορειτών ανείχετο εις 722 λίρας Τουρκίας καταβαλλομένας εις δύο δόσεις.

Κατά το 1878 οι Άγιορείται εγένοντο αντικείμενον διεθνοϋς μερίμνης κατά την σύνταξιν της συνθήκης του Βερολίνου.

Κατά το άρθρον 62 «Οι Μοναχοι του Όρους Αθω δθεν δήποτε και αν κατάγονται θά διατηρήσωσι τα κτήματα και τα πρόβτερα αυτών δικαιώματα και θά απολαύωσι, άνευ οϋδεμιιάς εξαιρέσεως, πλήρους Ισότητος δικαιωμάτων και προνομίων».

Έδω τελειώνει ή χιλιατής ιστορικός βίος του Όρους χαρμαγμένος μέσα στης επιστολής αυτης με τις πιο αδύνατες, πιο ξεθωριασμένες γραμμές. Ήτανε όμως άκαρπότητος για ναχουμε μιá συνοχήν στην όλην ιδέα πού, κατά ανάγκην θά εκτυλιχθή μέσα σ' όλες της επιστολής και για να μπορούμε να συνδέωμεν με κάποια εύκολία τας σημερινάς έντυκώσεις μου με όλον τον όγκον ιστορίας τέκα Αίωνων. Στη 14η επιστολή μου θά σου πω μερικά για το σημερινό Μοναχικό Πολίτευμα και κατόκιν θά σου άνοιξω την ψυχή του Προσκυνητού αλλά και του άνευ προκαταλήψεως Έλληνος πού έχει ιδιαίτερον άνάγκην εις την Άλήθειαν.

Η ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

1439—1527

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα συνεκεντροῦτο ἡ Πλατωνικὴ Ἀκαδημία ἦσαν αἱ οἰκίαι, αἱ ἐπαύλεις καὶ οἱ κήποι τῶν προστατῶν αὐτῆς. Δύο ἰδίως οἰκογένεια, ὅπως προαναφέραμεν αἰοικογένεια τῶν Μεδίκων καὶ τῶν Ρουτσελάϊ ἐδειξαν μέγιστον ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ὑπεστήριξαν διὰ τῆς συνδρομῆς των. Ἡ Πλατωνικὴ Ἀκαδημία, γράφει ὁ Πασερῖνι εἰς τὰ ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα τῶν Κήπων τοῦ Ρουτσελάϊ (Φλωρεντία 1854) ἔσχε φιλόξενον δεξίωσιν εἰς τὴν ἐν Καρέτζι ἐπαυλὶν τῶν Μεδίκων, μέχρι τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐξῆλθε Κοσμᾶς ὁ πρεσβύτερος, ὁ υἱὸς τοῦ Πέτρου καὶ ὁ ἕγγονός του Λαυρέντιος ὁ Μεγαλοπρεπής. Ὅταν ὁμως ἀπέθανεν ὁ μεγαλόδοτος αὐτὸς προστάτης τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἐπὶ δύο ἀκόμη ἔτη ἠδυνήθησαν οἱ Ἀκαδημαῖκοι νὰ συγκρατήσουν τὰς συνεδριάσεις των εἰς τὸ Καρέτζι, ὑπὸ τὴν προστασίαν πλέον τοῦ καρδινάλιου Ἰωάννου τοῦ Πέτρου. Ἀμα ὁμως τὸ 1494 ἐξεδιώχθη ὁ οἶκος τῶν Μεδίκων ἐκ τῆς Φλωρεντίας ἐλείψεν εἰς τοὺς φιλοσόφους τὸ μέρος τῶν συνεδριάσεών των. Τότε ὁ ὑπὸ τῶν Μεδίκων εὐνοουόμενος Βερνάρδος Ρουτσελάϊ ὅστις ὠμίλει καὶ ἔγραφεν ἐξόχως τὴν λατινικὴν, προσέφερεν εἰς αὐτοὺς εὐγενὴ φιλοξενίαν, κατὰ πρῶτον ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ ἔπειτα ἐν τοῖς κήποις αὐτοῦ ὅπου ἐπὶ μακρὰν οἰκίαν ἐτῶν ἐκαλλιεργοῦντο αἱ Πλατωνικαὶ μελέται. Ὁ Βαρθολομαῖος Βαλόρι μετὰ τοῦ πενθεροῦ του Πέτρου Πάτσι συχνάκις παρευρίσκοντο εἰς τὰς Πλατωνικὰς συζητήσεις. Ὁ δὲ ἀδελφός του Φραγκίσκος συνέδραμε τὸν Φιτσίνο. Δαπάναις τοῦ Φίλιππου υἱοῦ τοῦ Βαρθολομαίου ἐγένετο ἡ ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τοῦ Πλάτωνος καὶ ὁ Νικόλαος ἀδελφός τοῦ Φίλιππου ἔδιδε τὴν συνδρομὴν του ὡς ἀντιγραφεύς.

Αναρίθμητα εἶναι τὰ γεγονότα τ' ἀφορῶντα τὴν ἐξωτερικὴν δράσιν τῆς Ἀκαδημίας τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν πάντα καταγινόμενον εἰς τὴν μελέτην τῆς διανοητικῆς καὶ κοινωνικῆς κινήσεως τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν κέντρον ἡ Ἰταλία κατὰ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἕκτου. Πρέπει ἰδίως νὰ διακρίνωμεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ταύτην τρία πράγματα· τὴν διδασκαλίαν, τὰς συζητήσεις, καὶ τὰς συμπόσια. Ἡ διδασκαλία ἐγένετο ἀπὸ παντός ὑπὸ τοῦ Φιτσίνου καὶ τοῦ Φραγκίσκου Διατσέτο ὡς εἶδομεν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Πλατωνισμὸς κατὰ πολὺ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰσῆχθη εἰς Ρώμην καὶ ἐπέδρασεν ἰδίως ἐπὶ τοῦ Μακροβίου, τοῦ Ἀπουλῆϊο, τοῦ Βοήθου καὶ ἀπὸ παντὸς ἐπὶ τοῦ Ἀγίου Αἰθουστίνου· κατὰ

τὸν μεσαιῶνα ἠδυνήθησαν οἱ σοφοὶ νὰ λάβωσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνος, καθὼς ὁ Ἰωάννης Σκώτος Ἐριγένης, ὁ Ἅγιος Ἀνσέλμους ἐξ Ἀόστης καὶ ἄλλοι ὄχι ὀλίγοι ρεαλισταὶ καὶ μυστικισταὶ τοῦ μεσαιῶνος. Ἄλλο εἶπε ὁμως ὁ Πλατωνισμὸς ὡς ἰδεῶδες καὶ ὡς διαρκῆς ἀντίθεσις τοῦ ρεαλισμοῦ, καὶ ἄλλο εἶπε ἡ ἱστορία τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλωρεντίας. Ὁ σκοπὸς τῆς ἦτο ἡ διερμηνεία τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν διερμηνευτῶν αὐτοῦ. Μὲ τὴν πῶσιν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, διεκόπη εἰς τὴν δύσιν ἡ Ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις, καὶ ἡ μελέτη περὶ Πλάτωνος καὶ Νεοπλατωνιστῶν συνεκεντρώθη εἰς τὸ Βυζάντιον. Διὰ τοῦτο, οἱ Ἕλληνας ὅσοι μετέβησαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διὰ τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, ἔδωκαν νέαν ζωὴν εἰς τὰ ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἐννοεῖται τώρα διὰ ποῖον λόγον ἡ φιλοσοφία τοῦ Φιτσίνου δὲν ὠμοίαζε, οὐδ' ἠδύνατο νὰ εἶνε ἡ ἀπλή ἐπανάληψις τοῦ παλαιοῦ Πλατωνισμοῦ.

Ἐξηκολούθει ἡ ἀνευροῦτο εἰς τὴν δύσιν ἡ παράδοσις τῆς σκέψεως καὶ ἡ διερμηνεία μᾶλλον τοῦ Πλάτωνος πρὸς ἀντίθεσιν τῆς σκέψεως καὶ τῆς διερμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἡ διδασκαλία του θὰ ἦτο ἡ ἕνας χριστιανικὸς νεοπλατωνισμὸς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Ρησσαρίωνος, ἡ ἕνας εἰδωλολατρικὸς νεοπλατωνισμὸς κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Πλήθωνος, ἡ μᾶλλον μετὰ τὴν ἐκλεκτικὴν καὶ συμβιβαστικὴν του ἐπίνοιαν, ἠνωμένην εἰς τὴν κληρονομικὴν ῥοπήν τοῦ Ἰταλικοῦ πνεύματος. Εἰς τὸν γενικὸν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν τέχνης καὶ ζωῆς εἰδωλολατρικῆς, ἠδύνατο νὰ κατορθωθῆ καθὼς πράγματι κατορθώθη. Εἰς μίαν συναρμολογίαν τῶν δύο ρευμάτων ποῦ ἀπὸ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ διήρσαν τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πλατωνισμοῦ ἐφηρμοσμένου ὅτε μὲν εἰς τὴν ἀπολογίαν καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτε δὲ εἰς τὴν υπεράσπισιν τοῦ εἰδωλολατρικοῦ πολιτισμοῦ ἀπειλουμένου ὑπὸ τῆς νέας θρησκείας. Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς Φλωρεντιανῆς Ἀκαδημίας. Ἦτο ἡ σχολὴ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν Νεοπλατωνιστῶν ἧτις ἀνεγεννᾶτο ἡ μᾶλλον συνεχίζετο καὶ ὁ Φιτσίνοσ ὅστις ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς διάδοχον τοῦ Πρόκλου—ὅστις διὰ τὴν εὐρυμάθειαν, βαθύνοιαν καὶ τὸ ἀκαταπόνητον ἐθεωρεῖτο διαπρεπὴς Πλατωνιστής, —ἐχαιρετᾶτο ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν συγχρόνων του ὡς νέος Πλάτων. Μία σύγχρονος προσωπικότης, ὁ Πρένιτζερ, τὸσον ἐθαύμασε τὸν Ἰταλὸν φιλόσοφον ὥστε ἐορτάζει μὲ μεγάλην ἐπισημότητα, τὰ γε-

νέθλια αὐτοῦ καθ' ὃν τρόπον οἱ Πλατωνισταὶ τῆς Φλωρεντίας ἐορτάζον τὰ γενέθλια τοῦ μεγάλου Ἀθηναίου.

Τὶς ὁ σκοπὸς τῆς Φλωρεντιανῆς Ἀκαδημίας; Ὁ Πλατωνισμὸς οὗτος ἦτο παρὰ τοῦ Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων καὶ τοῦ Φιτσίνου προωρισμένος νὰ συνδυασθῆ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως πολεμήσωσιν τὸν ὕλισμὸν τῶν Ἐπικουριῶν καὶ τὴν μοιροπιστίαν τῶν νεῶν Ἀριστοτελικῶν, τῶν Ἀβερροϊστῶν, δηλ. τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἄραβος ἱατροφιλοσόφου Ἀβερρόνι ὅστις ἀντέταττεν τὸν ὀρθὸν λόγον εἰς τὰ διδάγματα τῆς ἰσλαμικῆς καὶ Χριστιανικῆς δοξασίας, καὶ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀφροδιτιῆος, θιασώτου τοῦ Ἀριστοτέλους, φιλοσόφου διδάξαντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Σεπτίμου Σεβήρου.

Ἡ Ἀκαδημία εἶχεν ἐν ἐνὶ λόγῳ σκοπὸν κατ' οὐσίαν πνευματικὴν ἀλλὰ πρέπει συγχρόνως νὰ σημειώσωμεν ὅτι πλαγίως συνεδέετο μετὰ τὴν θέσιν τῶν Μεδίκων ἐν Ἰταλίᾳ, μετὰ τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς των, μετὰ τῆς δόξης των καὶ μετὰ τῆς μεγαλοπρεπείας των. Πρὸ παντὸς μὲ τὴν θέσιν των καὶ μετὰ τὰς σχέσεις των πρὸς τὰ ἄλλα Κράτη. Πράγματι προεδρεύοντες εἰς τὴν Ἀναγέννησιν τοῦ Πλατωνισμοῦ, διεξεδίκουν εἰς ἑαυτοὺς τὴν δόξαν μιᾶς τῶν μεγαλύτερων ἐπιχειρήσεων τοῦ αἰῶνος καὶ ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἀνύψωναν τὴν Φλωρεντίαν υπεράνω τοῦ Παταύτου τὸ ὁποῖον εἶχε μείνει Ἀριστοτελικόν. Ἐπεσκίαζον τὴν Βοναϊαν ἐπίσης περιπατητικὴν διευκολύνοντες τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς σκέψεως τῆς ὁποίας ὁ Βησσαρίων εἶχεν ἀποδείξει τὴν ἀναλογίαν μὲ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ διευθύνοντες τὰς μελέτας τῶν προστατῶν τῆς ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς δοξασίας, ἐδεικνύοντο ζηλωταὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνων συμπερόντων ἅτινα ἦσαν προσφιλεῖς εἰς Ρώμην.

Ἐκερδίζον ἡ ἠλπίζον νὰ κερδίσουν τὴν εὐνοίαν τοῦ κλήρου καὶ ἀπεκαθίστων στενοτέρους τοὺς δεσμοὺς ποῦ συχνάκις τοὺς συνέδεον μετὰ τοῦ Ποντίφηκος. Ὑπερασίζοντες καὶ ὀδηγοῦντες τὴν ἐν λόγῳ Ἀκαδημίαν ἔκαμον τὴν συγκέντρωσιν μιᾶς νέας φιλολογικῆς, ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως τῆς ὁποίας αὐτοὶ ἦσαν ἡ ψυχὴ εἰς τὴν ἔδιδον τὴν ὄψιν· ἦτις εἰς τὰς χεῖράς των ἐγένετο ὄργανον ἐξουσίας καὶ ἐπιδράσεως. Αἱ σχέσεις τῶν Πλατωνιστῶν ὄχι μόνον ὑπῆρχον μὲ τὰς λοιπὰς Ἰταλικὰς Πολιτείας καὶ μὲ τὰς αὐτὰς τῶν περιγῆπων, ἀλλ' ἐπεξετείνοντο μέχρι Οὐγγαρίας καὶ Γερμανίας, ὡς εἶδομεν καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς Φαέντζας, τοῦ Οὐρβίνου καὶ τοῦ Μιλάνου.

Μὲ τὴν Ἀκαδημίαν οἱ ἡγεμόνες τῶν Μεδίκων διεγείραν ἀληθῶς τὴν δύναμιν τῆς σκέψεως ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς ἡγεμόνας τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν, ἀλλ' εἶχον τὴν φροντίδα ἐπίσης νὰ

τὴν περιορίζουν. Ἀφ' ἐνὸς ἀπέβλεπον εἰς σκοπὸν πραγματικὸν καὶ ἀσφαλῆ, τὴν ἀναγέννησιν τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος· τὸ δὲ ἄφινον εὐχαρίστως νὰ στρέφεται πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὴν φιλολογίαν. Οὐδεμία φιλοσοφία πράγματι ἠδύνατο νὰ ἴηαι ἀρμολιωτέρα τῆς Πλατωνικῆς, κατάλληλος νὰ παρέχη τοὺς υπερέτερους κανόνες τῶν αἰσθηματικῶν δυνάμεων· οὐδεμία εἶχε κατορθώσει νὰ συνδυάσῃ καλλίτερον τὴν ὑψηλὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρακτικὴν τοῦ ἄρτου. Καὶ οὐδεμία προσέτι ἦτο καταλληλότερα εἰς τὴν καλαισθησίαν τοῦ Ἰταλικοῦ ἔθνους, τοῦ μορφωμένου ὑπὲρ τὸ δέον, ὅπως ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς καλλιτέχνας ἀναγεννηθῶσι τὰ κάλλη τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Οὕτω μέσῳ τῆς Πλατωνικῆς διδασκαλίας τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ἰδεῶν τὸ αἰσθητικὸν καὶ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἠδύνατο νὰ λάβωσιν νέαν τροφήν καὶ νὰ καταστήσωσιν τὰ πολιτικὰ πάθη ὀλιγότερον ζωηρὰ καὶ τὴν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως σταθερωτέραν.

Ἡ Φλωρεντιανὴ Ἀκαδημία συνέτεινε πολὺ εὐρύτερα εἰς τὴν χειραφέτησιν τοῦ πνεύματος, ἐπανακαθιστώσα τοὺς πόθους καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ Ἰδεαλισμοῦ. Ἐπίσης ὁ Πλατωνισμὸς συνέτεινε μεγαλὸς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καθ' ὃν χρόνον αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις μὴ οὐσαι προητοιμασμέναι εἰς τὸ ἔργον τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, ἐπεκύρωνον τὴν ἀνεξαρτησίαν των ἀνευρίσκουσαι ὄλην τὴν φιλοσοφικὴν παράδοσιν ἧτις εἶχεν ὑποπέσει εἰς τὴν λήθην. Ὁ Πλατωνισμὸς ἐπίσης συνέτεινε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Ἐπίσης εἰς τὸν Πλατωνισμὸν ἀποδίδεται ἡ ἀναμορφωτικὴ τῆσις τῆς θρησκευτικῆς πνευματοδοξίας καὶ τοῦ μυστικισμοῦ. Ἄλλ' ὁ γενικὸς οὗτος χαρακτήρ τῆς θρησκευτικότητος καὶ τοῦ μυστικισμοῦ διαφέρει κατὰ πολὺ ἐκείνου τῆς αἰσθητικῆς καὶ περιορισμένης ὀρθοδοξίας.

Ὁ ρηθεὶς φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Φιτσίνο μεταφέρεν εἰς Γερμανίαν τὸ ἐλεύθερον φιλοσοφικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἀνεμίχθη μετὰ τῆς Μεταρρυθμίσεως τοῦ Λουθήρου.

Παρατηρητέον ὅτι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐδίδασκετο μετὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ ὁ Κοσμᾶς τῶν Μεδίκων ἐν φη προσδιώριζε τὸν Φιτσίνο πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ περὶ διαδόσεως τοῦ Πλατωνισμοῦ, συγχρόνως προσεκάλει τὸ 1456 τὸν Ἰωάννην Ἀργυρόπουλον πρὸς διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ *Διδασκάλου* di coloro che sanno, ὡς ὀρθῶς τὸν ἀποκαλεῖ ὁ Δάντης.

Οὗτος πρὶν μεταβῆ εἰς Φλωρεντίαν, ἐδίδασκεν εἰς Παταύιον τὴν φιλοσοφίαν, εἰς Φλωρεντίαν δὲ ἐδιδασκόμενος συγχρόνως ἐδίδαξε καὶ τὰ τέκνα τοῦ Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων, ὡς καὶ τὸν διάσημον Ἄγγελον Πολιτιανόν. Ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν δὲ μετέβη εἰς Ρώμην ὅπου καὶ ἐκεῖ ἐδίδαξεν Ἀριστοτελικὴν φι-

λοσοφίαν.

* * *
Υπήρξε και μία άλλη συνάθροις των μελών της Ακαδημίας του Πλάτωνος, δηλ. εκείνη των συμποσίων κατά τας αρχάς του Πλάτωνος. Δέν πρόκειται περί της ετήσιας εκείνης εορτής ην οι Ακαδημαϊκοί κατ' έτος έτελούν μετά μεγίστης μεγαλοπρεπείας την ημέραν, κατά την παράδοσιν, της γεννήσεως και του θανάτου του θείου τούτου φιλοσόφου. Αλλά κάτι τι συμβολικόν που είχε δι' αυτούς ιδιαίτεραν σημασίαν, ήτις συνηροίτο με τὰ δόγματα και με τὰς Πλατωνικάς παραδόσεις περί των οποίων ο Φιτσίνοσ φαίνεται ως διοργανωτής, όπως αποδεικνύει μία επιστολή του, απευθυνομένη προς τον Βερνάρδον Βέρβον. Τα συμπόσια είχαν σημασίαν επιστημονικήν και κοινωνικήν, με εμπνεύσεις ποιητικάς και μυθολογικάς και δέν ήθελε να ήναι ούτε κατώτερα των Χαρίτων, άλλ' ούτε ανώτερα των Μουσών περιγράφει συγχρόνως τὰς σοφὰς συναναστροφὰς και προσθέτει ότι προς στολιόμην δέν έλειπεν οδδὲ ἡ λύρα και δέν παραλείπει ν' αναφέρει ότι και ο Σωτήρ ἡμῶν εούγναξε εις τὰ συμπόσια εις τὰ οποία και εθανατοούργει. Συνδέει δὲ τὴν συμβολικὴν σημασίαν του Μυστικῶ Δείπνου και συμπραίνει παρακινῶν τὰ μέλη νὰ ἐνθαρρύνουν με αὐτὰ τοὺς δεσμοὺς τῆς επιστημονικῆς και ἠθικῆς ζωῆς αἵτινες ἐνώνουν τὰς ψυχὰς και τὰς συνδέουν με τὸ Θεῖον. Ἐν ἑτέρῳ δὲ ἐπιστολῆ του προς Λαυρεντίον των Μεδίκων υπενθυμίζων τὰ ἐπίσημα συμπόσια ἐπὶ Κοσμά, συνδέει καταφανῶς τὴν ἀλληγορικὴν σημασίαν τούτων με τὴν κοινωνίαν των μακάρων ἐν τοῖς Οὐρανοῖς.

Ἐν ἐκ των ἐπισημοτέρων συμποσίων τῆς Ακαδημίας δοθὲν ἐν τῇ ἐπαύλει Χαρίτζι κατά διαταγὴν Λαυρεντίου του **Μεγαλοπρεποῦς**, ὑπὸ τὴν προεδρίαν του Φραγκίσκου Λαντίνι, τούτουδὲ αἱ σοφαὶ συζητήσεις λεπτομερῶς περιεγράφησαν ὑπὸ του Φιτσίνου. Οἱ προσκληθέντες εις τὸ συμπόσιον ἦσαν ἑννέα· διότι ἑννέα εἶναι αἱ μοῦσαι. Περαιτωθέντος του γεύματος ἀρχεται ἡ ἀνάγνωσις του Συμποσίου του Πλάτωνος και αἱ φιλοσοφικαὶ συζητήσεις ὑπὸ των συνδαιτημόνων, ἕκαστος των οποίων ἀνέπτυσε τὰς γνώμας του και τὴν κρίσιν του. Οὗτοι ἦσαν οἱ ἑξῆς: Φ. Βαντίνης, Ἀντώνιος Ἀγγλῆς ἐπισκοπος τῆς Φιέζολε, Μ. Φιτσίνοσ και ο πατήρ του: ο Χ. Λανδίνος, Β. Νούτσος, Ι. Καβαλκάντης και οἱ Κ. Χ. Μαρσουπῖνοι, ἑξ ὧν ο Καβαλκάντης ἀνέπτυξεν τὴν ἰδέαν του Πλάτωνος. Ἀποτέλεσμα των συζητήσεων ἦτο ὅτι διὰ τους Ακαδημαϊκοὺς, Χριστιανισμὸς και Πολυθεῖσμός ἐπρεπε ν' ἀποτελέσουν ἐν και τὸ αὐτὸ με τὸν Πλατωνισμὸν. Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ο Λανδίνος. Τελευταίως δὲ ὠμίλησεν ο Μαρσουπῖνης, ὅστις συμπραίνει διερμηνεύει τὸν φηαιότατον λόγον του Ἀλκιβιάδου και τὰς λέξεις που οὗτος κατά τὸ τέλος του Συμποσίου, ἀπηύθυνε προς τὸν Σωκράτην.

Τοιαῦτα ἦσαν αἱ συνήθειαι και αἱ κυριώτεραι πράξεις τῆς Πλατωνικῆς Ακαδημίας, κατά τὰς πρώτας περιόδους τῆς ὑπάρξεώς της. Σύλλογος ποιητῶν, καλλιτεχνῶν και φιλοσόφων, καθοδηγούμενος ὑπὸ του πριγκηπικοῦ οἴκου παρεκίνει τὴν μάθησιν διευ-

θυνομένην προς τὸν πνευματισμὸν και ἰδεαλισμὸν, ὡδήγει δὲ μεταξὺ των διασκέδασεων τῆς αὐλῆς και των ἡσύχων θεωριῶν, μεταξὺ των τέρψεων τῆς φιλολογίας και τῆς κοπόμεως των εργασιῶν του διδάσκων και του γράφων, μιαν ζωὴν πλήρη κινήσεως, οὐχὶ ὁμως ἐστερημένην ὠφελείας και δόξης. Ἐφαίνεται ὅτι ἐλησιόμει τὴν πραγματικότητα διὰ τὰς ἰδέας και σχεδὸν δέν ἐφρόντιζε παρὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸ ποιητικὸν και ὠραῖον μέρος. Ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία ἀφου ἐφηρομόσθη εις τὴν θρησκείαν, εις τὴν φιλολογίαν και εις τὴν τέχνην, ἐξηκολούθει προσέτι και τὴν πολιτικὴν και ἡ μεταβολὴ αὐτῆ ἔλαβε χῶραν κατά τὰ τελευταία ἔτη τῆς ὑπάρξεώς της. Ἀποθανόντος του Φιτσίνοσ, ο Πλατωνισμὸς ἐξηκολούθησεν ὡς εἴπομεν νὰ διδάσκηται ἐν Φλωρεντία και νὰ ἀντιπροσωπεύηται ἐν τῇ Ακαδημίᾳ ὑπὸ του Φραγκίσκου Διατσέτο μαθητοῦ αὐτοῦ, ὑπὸ του Βερνάρδου Βουτσελάι και του Πέτρου δὲλ Μίτσιο του λεγομένου Κρίνιτο και ὑπὸ άλλων ὀπαδῶν τῆς αὐτῆς σχολῆς.

Ἀλλὰ περίξ αὐτῶν ὑπῆρξεν ο ἄμιλος ἐκεῖνος των πατρικίων και λογίων με πρακτικὰς ἀρχὰς οἵτινες κατά τὴν πρώτην περίοδον τῆς Ακαδημίας περιεκύκλωνον τοὺς Μεταφυσικοὺς τῆς ἐπαύλεως Χαρίτζι. Ὁ Ἀντώνιος Βρουσιόλης, φιλόλογος και ἐπίσημος συγγραφεὺς, ο ποιητὴς Λουδοβίκος Ἀλαμάνης, ο πολὺς Μακιαβέλης και ἄλλοι τινὲς ἔλαβον μέρος εις τὰς φιλοσοφικὰς συνεδριάσεις. Τοιουτοτρόπος, ἂν και ο Πλατωνισμὸς δέν διεκόπη οὐχ ἧττον ὁμως εἶχε χάσει κατά πολὺ τὴν σημασίαν του.

Μετὰ ταῦτα ἡ Ακαδημία εἶχε γίνει τὸ ἐνδιαίτημα των λογίων και ἀνεξαρτήτων φιλοσόφων, ἄνευ διαίρεσεως σχολῆς και ἡ ἀνοχὴ που τὴν ἐνεψύχωνεν ἀπὸ τους χρόνους του Λαυρεντίου των Μεδίκων τόσο περισσότερον εἶχε μεταβληθῆ εις τὴν ἐλευθερίαν. Μὴ ὑπαρχούσης πλέον τῆς ἐπιζήλων προστασίας των Μεδίκων και ἀπεκδυμένησ σχεδὸν ὀλοτελῶς ἐκ των μεταφυσικῶν θεωριῶν, ἐστράφη εις τὰ προβλήματα των πολιτῶν και εις τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, μελετῶσα τὴν μέλλουσαν ἀναγέννησιν τῆς Ἰταλίας.

Κατόπιν σκληρῶν γεγονότων ἡ Ακαδημία διελύθη διὰ παντός.

Ἡ Πλατωνικὴ Ακαδημία λέγει ο σοφὸς ἱστορικὸς δέν εἰργάσθη μόνον ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας ἀλλ' ἐσκέφθη και εἰργάσθη ὑπὲρ του κόσμου. Ὁ ἀναγεννηθεῖς Πλατωνισμὸς δέν εἶνε παρὰ τὸ ἰδεῶδες και ἐὰν τὸ ἰδεῶδες ἀποχωρισθὲν ἐκ τῆς μελέτης τῆς πραγματικότητος και τῆς ορθῆς συνηθείας τῆς πείρας, εἶναι ἀνεξάντητος πηγὴ αὐταπατῶν, αἱ ἰδέαι αἵτινες πηγάζουν ἐκ των γεγονότων και ἀνυψούμεναι ὑπὸ τῆς σκέψεως εις τὴν ἀξιοπρέπειαν κανόνων και ἀρχῶν περιέχουν τὸν γνώμονα του παρόντος και τὴν βῆσιν του μέλλοντος. Τοὺς λόγους, τὸν σκοπὸν και τὰ παραδείγματα τῆς ἐνεργητικότητος ἐν ἐνὶ λόγῳ πᾶν ὅτι εἶναι γενικὸν και ἀμετάβλητον, εις τὸ ἀληθὲς, εις τὸ καλὸν και εις τὸ ὠραῖον. Οὕτως ὥστε ἡ ἐπίδρασις τῆς Ακαδημίας ταύτης ἀνευρίσκειται ὅπου δῆποτε εἰσεχώρησεν ο ἰδεολογισμὸς, ὅπου δῆποτε συνέτρεξε διὰ ν' ἀνανεώσῃ τὴν σκέψιν και τὴν ζωὴν, ν' ἀνυψώσῃ τὰς δυνάμεις τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας, νὰ καταπολεμήσῃ τὸν διανοητικὸν και κοινωνικὸν δεαποτισμὸν, ν' ἀνακτήσῃ τὴν θεωρητικὴν ἐνότητα τῆς ἐπιστήμης.

ΝΙΤΣΑ ΜΑΚΡΗ

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ

Κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταπενταετίαν ἡ γυναίκα ἐπιστημονικὴ και καλλιτεχνικὴ κινήσις τῆς χώρας ἡμῶν ἀπέβη εις ἄκρον ἐνδιαφέρουσα.

Τὰ γυμνάσια του Κράτους σωρηδὸν ἐδέχοντο τὰς τολμηροτέρας των νεαρῶν ἐλληνίδων και αἱ φοιτητικαὶ φαλάγγες διαρκῶς ἐπυκνοῦντο ἀπὸ τὰς ἐμβριθεῖς φυσιογνωμίας των κομψῶν Ἀκαδημαϊκῶν πολιτιδων. Ἐξ άλλου αἱ καλαὶ τέχναι εἶχον νὰ ἐπιδείξουν ἔξαιρετικὴν γυναικειαν κίνησιν. Οὕτω ἐπὶ των ἡμερῶν μας ο ἠήλυς ἐλληνικὸς κόσμος ἀθρόος ἐπέδωκεν εις τοὺς κλάδους ἐκεῖνους οἵτινες ἐθεωροῦντο κτήμα και νόημα ἀποκλειστικὸν του ἀρρενος πληθυσμοῦ. Καὶ βλέπομεν σήμερα Ἰατροὺς, Φαρμακοποιούς, Δικηγόρους, διδακτορίσους τῆς Φιλοσοφίας και Φιλολογίας, διδακτορίσους των Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, συγγραφεῖς, λογίαι, δημοσιογράφους, ζωγράφους, γλυπτρίας, βυζαντινολόγους και ἄπειρον πλῆθος μουσικῶν. Ἦδη μεῖ ἰδιαίτεραν χαρὰν ἀναγγέλλομαι νεαν ἐπιστημονικὴν και καλλιτεχνικὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλληνίδος κόρης. Ταύτην ὀρεῖλομεν εις τὴν νεαρωτάτην ἐξ Αἰγίου Δεσποινίδα Ἑλένην Ἰωαν. Κανελοποιούλου, ἡτις ἐτελείωσε τὰς ἐν τῷ Πολυτεχνίῳ σπουδάς της και ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ἀριστοῦχος ἀρχιτέκτων, πρώτη Ἑλληνίς του κλάδου τούτου. Ἡ

Ἡ Δ^ε ΕΛΛΗΝ Ι. ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

«Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» τιμῶσα ἐν τῷ προσώπῳ της τὴν γυναικειαν τῆς πατρίδος μας πρόδοον δημοσιεύει τὴν εἰκόνα της ἀπεκδεχομένη ἐκ τῆς γυναικειας λεπτότητος και καλαισθησίας νέους δρόμους εις τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ζωὴν τῆς χώρας μας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ

ΘΕΑΤΡΑ

Τὰ θερινὰ θέατρα, ἂν και ο καιρὸς ἐξακολουθῇ νὰ εἶνε σχεδὸν καλοκαιρινὸς ἔκασαν τὰς ἐργασίας των. Ἡ κυρία Κυβέλη ἀνεχώρησεν εις Παρισίους διὰ νὰ τοκοθετήσῃ εις τὸ Κονσερβατοῦρ τὴν κόρην της Ἀλίην, και ἡ κυρία Κοτοκούλη εὐρίσκειται μακρὰν των Ἀθηνῶν, ταξειδεύουσα χάριν ἀναψυχῆς, ἐνῶ ο θίασὸς της ἐργάζεται εις τὴν Θεσσαλονικὴν. Ἐπίσης ο κ. Φύρστ, ἀφου ἐκαίξεν εις τὸ θέατρον Παπαϊωάννου μερικά φρικιαστικὰ μονόπρακτα ἔργα, με τὴν γνωστὴν του δύναμιν και τέχνην, ἀνεχώρησεν εις Μιτυλήνην προς συνέχισιν των ἐργασιῶν του.

Οἱ ἀνασημασιθέντες θίασοι, ὅσοι ἔμειναν ἐδῶ, παίξουν ἤδη εις κλειστὰ θέατρα, ἀλλὰ ὄχι με τὴν ἐπιτυχίαν με τὴν ὁποίαν παρουσιάζονται πρὸ του κοινου τὸ καλοκαίρι. Ἄλλως τε και ο κόσμος δέν φαίνεται πολὺ πρόθυμος νὰ τοὺς παρακολουθῇ και αὐτὸ ἀσφαλῶς δέν ἐνθουσιάζει τοὺς ἀγωνιζομένους καλλιτέχνας. Ἐξαιρέσιν εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς ὅτι ἀποτελεῖ ο θίασος του κ. Παπαϊωάννου ο ὅποιος καίξει τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εις τὰ Ὀλύμπια. Κατορθῶναι νὰ ἐλκύῃ τὸ κοινὸν εις τὰς παραστάσεις του, ὅπως και εις τὸ μικρὸ θερινὸν θέατρον τῆς ὁδοῦ Πατησίων. Ἡ Φρασκουῖτα τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας, με τῇ

κ. Λαουτάρη και τὸν δέξυφονον κ. Κλάριν, ἐσημείωσεν μιὰν μεγάλην ἐπιτυχίαν.

* *

Ἐκεῖ ὁμως ὅπου τὸ κοινὸν σπεύδει ἀθρόον και ἀνυπόμονον εἶνε οἱ κινηματογράφοι. Δέν εἶνε εὐκόλον νὰ ἐνθουμῆθῃ κανεὶς πόσοι ἐξ αὐτῶν λειτουργοῦσιν εις τὰς ὁδοὺς Σταδίου και Πανεπιστημίου. Παίξουν, ἀπόγευμα και βράδυ, και με τὸ ἀργόσχολον του Ἀθηναϊκοῦ κοινου δέν εἶναι παραδόξον νὰ ἰδωμεν και προμεσημβριανὰς παραστάσεις, αἵτινες νὰ εἶνε ὅλαι πλήρεις κόσμου. Αὐτὴ ἡ προτιμησις του κοινου δέν ἀποδεικνύει τίποτε ἄλλο παρὰ ὅτι ο κόσμος ἀρέσκειται εις τὸ βῆθρον θεάτρον και ὅτι τὸν ἐκούρασεν ἡ ἀνθρωπίνη καλιὰ, ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις...

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Ἡ πρώτη Συμφωνικὴ Συναυλία που ἐδόθη τὸν μῆνα αὐτὸν ἀφῆκε τὰς καλλιτέρας ἐντυπώσεις. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε τὸν «Λάντην» του Λίστ, Συμφωνίαν εἰς τρία μέρη. Δέν θὰ ἐπιχειρήσωμεν ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου του μεγάλου αὐτοῦ

πιανίστα-συνθέτου. Άλλως τε με μίαν πρώτην ἀκρόασιν δὲν εἰμπορεῖ οὔτε ἂν ἀναλυθῆ οὔτε νὰ κριθῆ ἕνα τοιοῦτον ἔργον. Ὅτι εἶνε ἐπιβλητικόν, συναρπαστικόν, μεγαλεπήβολον δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία. Ἰσως ὅμως καὶ διὰ τοῦτο νὰ μὴ εἶνε κατάλληλον διὰ τὴν μουσικὴν μόρφωσιν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινού. Ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἀφῆκε πολὺ καλὰς ἐντυπώσεις, ἰδίως εἰς τὴν ἔκφρασιν τοῦ πόνου καὶ τῆς ἐγκατερέσσεως τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φραγκίσκας.

Εἰς τὸ Ἀττικόν ἤρχισαν αἱ λαϊκαὶ Συναυλίαι τῆς Κυριακῆς. Ἡ Δευτέρα Συναυλία ἐδόθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Φ. Οἰκονομίδου. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκλεκτότατον, Ρουί-Μπλὰς τοῦ Μένδελσον, Meistersiger τοῦ Βάγνερ-Οὐγγρικόν Ἐμβατήριον τοῦ Μπερλιόζ, καὶ ἡ ἄρια τῆς Μικιέλας ἀπὸ τὴν Κάρμεν.

Εἰς τὴν συναυλίαν αὐτὴν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Δις Κομποθέρα. Ἡ τρίτη καὶ τετάρτη Συναυλία ἐδόθη μετὰ τὸ αὐτὸ ἐκλεκτὸ πρόγραμμα. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μπερλιόζ τοῦ κ. Οἰκονομίδου. Εἰς αὐτὴν τὴν συναυλίαν συνεκράζε καὶ ἡ Ἀνδρική χοροφῶδιάν Ἀθηνῶν.

Καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἰντεάλ, ἤρχισαν νὰ δίδονται συναυλίαι διὰ τὸν λαόν ὁπως τιτλοφοροῦνται. Εἰς τὴν πρώτην συναυλίαν ἔλαβε μέρος ἡ Δις Σκαρμαγκιά, ἡ διακεκριμένη καλλιτέχνης τοῦ ἄματος.

Μεγάλην ἐπιτυχίαν εἶχεν καὶ ἡ Συναυλία τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Ὁδελου. Τὸ Συμφωνικὸν ποίημα Ἄλματρεος πρέκει ἂν ἀναγραφῆ εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ κ. Μπουένικωφ. Ἡκούσθη εὐχαρίστως, καὶ ἐσημείωσε μίαν καλὴν ἐπιτυχίαν. Τὸ κονσέρτο τοῦ Ζάσερ, μετὰ τὸ ὅποιον ἔκαμε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ὁ νέος καθηγητῆς τοῦ Ὁδελου κ. Μπαρζάνσκι, χωρὶς ἀσφαλῶς νὰ εἶνε ἀπὸ τὰ καλλίτερα μουσικὰ ἔργα ἐκρίθη μετὰ συγκρατάσασιν χάρις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀφ' ἑνός, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νέου καθηγητοῦ. Ἐκεῖνον ὅμως ποῦ ἤρρεσε πραγματικῶς ἦτο ἡ Συμφωνία τοῦ Σαριαμπίν. Τὸ κοινὸν τὴν εἰδέχθη μετὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν ὅποιον προκαλεῖ πάντοτε ἕνα ἔργον μεγαλοφυΐας.

ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΟΡΤΑΙ

Εἰς τὴν σεμνὴν καὶ κομψὴν αἴθουσαν τῆς Συναυλίας Ἀκαδημίας, κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 29ης π. μηνός, τὰ μέλη τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, περὶ τῆς δοκίμου δράσεως τῆς ὁποίας ἐπανειλημμένως ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων ὠμολόγησαν, ἐδεξιόθθησαν τὸν ἐπίτιμον ἐταῖρον τοῦ σωματείου κ. William Miller, τὸν γνωστότατον ἱστοριοδίφην καὶ ἔγκριτον δημοσιογράφον καὶ φιλέλληνα.

Ἐνώπιον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, τοῦ

του Μακ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν Ἀθήναις καθολικῶν L. Petit, μελῶν τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν, πλείστον καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου λογίων, ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας κ. Π. Καλογερόπουλος, ἀφου προσεφώνησε δι' ὀλίγων τὸν μετὰ τῆς ἐριτίμου κυρίας του παριστάμενον ξένον, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Κ. Καιροφύλαν, ὅστις, ἀφ' οὗ ὠμίλησε κατ' ἀρχὰς γενικῶς περὶ τοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἱεροῦ σχιδῆ δρᾶσιν τοῦ Miller ὡς ἀνθρώπου καὶ φιλέλληνο, ἐξάρας τὰς πολλὰς καὶ σημαντικὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ Βυζαντινολόγος καὶ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἐταιρείας κ. Φ. Κουκουλές, ὅστις ἔκαμεν ἐπισκόπησιν τῆς ὅλης ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ ἀνδρός, μνημονεύσας καὶ συντόμως ἀναλύσας τὰς πολυαριθμοὺς αὐτοῦ μονογραφίας καὶ τὰ πολυσελίδια ἔργα του τὰ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Φραγκοκρατουμένης Ἑλλάδος ἀναφερόμενα καὶ ἐξάρας ἰδιαιτέρως τὴν σημασίαν καὶ ἐπίδρασιν αὐτῶν καὶ μάλιστα τοῦ περὶ τῆς Φραγκοκρατουμένης Ἑλλάδος βιβλίου του.

Τέλος ὁ ἴδιος κ. Miller, ἐν μεγάλῃ συγκινήσει, λαβὼν τὸν λόγον, ἠγαρήσθησε κατ' ἀρχὰς Ἑλληνιστὶ καὶ κατόπιν Ἀγγλιστὶ τὴν Ἐταιρείαν διὰ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην τιμὴν, ἀποδώσας τὸν προσήκοντα ἔπαινον εἰς τὰς ἐργασίας τῶν περὶ τὴν μεσοχρόνιον ἡμῶν ἱστορίαν ἀσχοληθέντων Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα τοῦ αὐδιόμου Παπαρηγοπούλου καὶ τονίσας τὴν σημασίαν ἣν ἔχει ἡ ἔρευνα τῆς Βυζαντινῆς τῆν ὁποίαν, δυστυχῶς, μέχρι πρό ὀλίγων δεκαετηρίδων τόσον περιεφρόνουσι οἱ λόγοι.

Ὁ ἐπιφανὴς ξένος, ὁ ὅποιος θὰ παραμείνῃ ἐπ' ἀρκετὸν ἐν Ἀθήναις ἵνα μελετήσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ συμπατριώτου του καὶ γνωστοῦ ἱστορικοῦ Finlay, ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εὖρη εὐκαιρίαν καὶ ἐκ τοῦ σύγγενος νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, αἱ ἀνακοινώσεις τῶν μελῶν τῆς ὁποίας ἀρχίζουσιν ὀσονούπω.

Ἡ Ἐταιρεία Βυζαντινῶν Σπουδῶν εἶναι ἀξία θερμῶν συγχαρητηρίων, διότι πρώτη ἐσκέφη νὰ δεξωθῆ τὸν ἐπιφανῆ ξένον, ἀποτίουσα φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς ἐξερευνησεως τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας ἔπραξε καὶ δι' ὅσα ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνεργεῖ ἀπὸ τῆς Ρώμης, ἐνθα ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν διαμένει.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύθη μετὰ σεμνοπρέπειαν ὁ Σταυρός Βουτυράς.

Ὁ ἀποθανὼν λόγιος ὑπῆρξε μία διακεκριμένη φυσιογνωμία τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τῆς δημοσιογραφίας. Ἰδρυτῆς τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔδρασε δημοσιογραφικῶς καὶ κοινωνικῶς μέσα εἰς τὴν ἀγορίαν πάλιν τῆς τουρκικῆς πρωτεύουσας. Ὑπέστη πολλοὺς διωγμοὺς καὶ πολλάκις ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ σώσῃ τὴν κινδυνεύουσαν ζωὴν του. Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἀπηνῆ ταύτην καταδίωξιν, στη, ἐξετιμᾶτο πολὺ καὶ ἀπὸ αὐτοῦς τοὺς τουρκικοὺς ἀκόμη, ὁ δὲ Σουλτάνος Χαμίτ δ' β' τὸν ἐτίμησε διὰ παρασήμου Χαμηδιέ, καὶ τὸν περιέβαλε μετὰ πολλὰς εὐνοίας. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς υπερηφάνειας τοῦ χαρακτηρῶς του, δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ ἄρνησις του νὰ δημοσιεύσῃ εὐχαριστήριον ἄρθρον πρὸς τὸν Χαμίτ διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ παρασήμου.

Ἡ φιλολογικὴ καὶ λογοτεχνικὴ ἐργασία τοῦ Σ. Βουτυρά ὑπῆρξε πλουσιωτάτη. Ἐγραψε πολλὰς μελέτας ἐπὶ παντὸς ζητήματος, καὶ μετέφρασε διάφορα ἔργα τοῦ Σλουμπερξέ, τὴν «Φαίδραν» τοῦ Ρακίνα, καὶ τὸν Τουρκομαζάν του Οὐγκώ. Μνημειώδες δὲ θὰ ἀπομείνῃ τὸ ἱστορικὸν καὶ Γεωγραφικὸν λεξικὸν του ἀποτελούμενον ἀπὸ δέκα χιλιάδας σελίδας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ χάσῃ τὸ φῶς του, διετήρει ὅμως ὅλην τὴν πνευματικὴν του διαύγειαν, καὶ τὰς σωματικὰς του δυνάμεις.

Ὁ νεκρὸς τοῦ Στ. Βουτυρά ἐκηδεύθη μετὰ τιμῶν, ὅπως ἤξιζε εἰς τὴν γεμάτην ἀπὸ πάλιν ζωὴν του.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Ἡ ζωὴ εἰς τὸ Βερολίνον

Εἰς τὴν γερμανικὴν πρωτεύουσα οἱ ταξιδεύοντες μετὰ τὸ τραῦμα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ 1923 ἀνήλθον εἰς 651 ἑκατομμύρια. Κατὰ τὸ 1919 ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν ταξιδιωτῶν προσήγγισε τὸ δισεκατομμύριον. Σήμερα φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἠλαττώθη κατὰ δεκαπέντε τοὺς ἑκατόν.

Ἐν τούτοις παρὰ τὰς κολοσσιαίας ζημίας ποῦ ἀφίνουν τὰ ἠλεκτροκίνητα τραῦμα θὰ ζήσουν. Τὸ λυπηρὸν μόνον εἶναι ὅτι ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ἐξηφανίσθη ἐν ἄλλο ὄχημα προσφιλὲς εἰς τοὺς γεροντοτέρους κατοίκους. Τὸ ἱπποκίνητον τραῦμα. Ἡ ἐμφάνισις του ἤρχισε τὴν νύχτα καὶ ἐτελείωνε τὴν αὐγὴν. Ὅταν τὰ μεγάλα ὄμμυμπος, αἱ ὑπόγειαι ἀμαξοστοιχίαι, τὰ ἠλεκ-

τροκίνητα τραῦμα εἰσωποῦσαν ὄλα, τὸ ἱπποκίνητον ἔβγαине δειλὰ καὶ ὁ ρυθμικὸς κτύπος τῶν ἱππαρίων του ἀντηχοῦσεν εἰς τὴν ἀσφαλτον τῆς Κουρφοῦστερνταμ.

Κατὰ τὴν μακρὰν διαδρομὴν, ἡ ὁποία κάποτε ἐφαίνετο ἀτελείωτη εἰμποροῦσε κανεὶς νὰ πάρῃ ἕνα μικρὸν ὑπνον ναυοριζόμενος ἀπὸ τὸ ταλάντευμα τοῦ ὀχήματος. Τώρα τὸ μικροσκοπικὸν τραῦμα ἐξηφανίσθη. Τοὺς ἀσθμαίνοντας ἱπποὺς ἀνεκατέστησαν οἱ μοτέρ.

..

Τραγωδίαν ἀποτελεῖ εἰς τὸ Βερολίνον ἡ ἀγορὰ μίᾶς ἐνδυμασίας ἢ ἡ ἀπόκτησις ἐνὸς παιτοῦ. Δὲν ὁμιλοῦν πλέον περὶ ἑκατομμυρίων ἀλλὰ περὶ δισεκατομμυρίων. Ἀπὸ τίνος ὅμως ἤρχισε νὰ γίνεταὶ λόγος περὶ «Γκόλντ-μάρκ» ἦτοι χρυσῶν μάρκων. Ἀλλὰ καὶ τὸ «Γκόλντ-μάρκ» ἤρχισε νὰ παραχωρῆ τὴν θέσιν του εἰς τὸ δολλάριον ἢ τὴν στερλίαν. Εἶνε χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάθεια μετὰ τὴν ὁποίαν προφέρουν αἱ πωλήτριαι τὰς διαφόρους ἀξίας τῶν πραγμάτων, εἰς τὰ καταστήματα. Νομίζει κανεὶς ὅτι ὄλα αὐτὰ, αἱ φροιλάιν εἶνε δούκισσαι αἱ ὁποῖαι παίζουν μετὰ τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ. Καὶ ὅμως ὄλα αὐτὰ εἶνε πτωχὰ κορίτσια τὰ ὁποῖα τρέφονται, μετὰ ὀλίγον ἄθλιο σαλάμι, ἢ ὀλίγη μαρμελάδα ἐπάνω σὲ ἄθλιο ψωμί. Ἐχουν ὄλαί πεῖνα ἀλλὰ καὶ υπερηφάνεια.

Ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ καρκίνου

Ὀλίγα ἔθνη δύναται νὰ εἰποῦν ὅτι ὁμοιάζουσι τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον διεξάγει κατὰ τοῦ καρκίνου. Γενναῖαι ἀμοιβαί παρέρχονται ἐτησίως εἰς τοὺς ἐπιστήμονας ἐκείνους ποῦ ἀνοίγουν νέους δρόμους εἰς τὸ πεδῖον τῶν ἐρευνῶν, καὶ διάφοροι φιλόσοφοι δὲν παύουν νὰ προκηρύσσουσιν βραβεῖα πρὸς λύσιν τοῦ φοβεροῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον μένει πάντοτε σκοτεινόν.

Τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον τοῦ ἀντικαρκινικοῦ ἀγῶνος χαρακτηρίζε ζωηρῶς ἡ ἔξις περιστάσις. Μιὰ διδάκτωρ τῆς Ἱατρικῆς ἡ Δεσποινὴς Μαργαρίτα Μποναλὺ καταγομένη ἐκ Γαλλίας προσεβλήθη καὶ αὐτὴ ὑπὸ καρκίνου ὁποῖος τὴν ὠδήγησεν εἰς τὸν τάφον.

Ἡ Μαργαρίτα Μποναλὺ ἠθέλησεν ἡ ἱστορία τῆς ἀγωνίας τῆς νὰ χρησιμεύσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ καρκίνου. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ γράψῃ ἡμέραν πρὸς ἡμέραν ἀκριβῆ ἐξιστῶρησιν τῆς καταστάσεως τῆς υγείας τῆς.

Δὲν ἄφηκε καμμίαν λεπτομέρειαν. Εἰς τὴν ἔργασίαν αὐτὴν κατέγινε μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς τῆς. Τὸ χέρι τῆς ἔπεσε ψυχρὸν καὶ ἀκίνητο ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἡμερολογίου τῆς ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχε γράψῃ ὑπομονητικῶς τὰς τελευταίας παρατηρήσεις τῆς.

Ἡδὲ ἓνας Ἀγγλος ἐκδότις ἀνάλαβε νὰ δημοσιεύσῃ τὸ δραματικὸν αὐτὸ ἡμερολόγιον τὸ ὁποῖον ἀναμένεται ἀνυπομόνως ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ φιλόλογικοῦ κόσμου.

Αἱματηρὸς ἀπολογισμὸς

Ὁ Τσεχοσλοβάκος καθηγητὴς κ. Σοροκὶν ἀπεκάλυψε τρομεροτάτους ἀριθμοὺς τουφεκισμῶν καὶ θανάτων ἐκ κακουχιῶν σημειωθέντων ἐν Ρωσσίᾳ ἀπὸ τῆς ἐγκαθάρσεως τοῦ Μποσεβικικοῦ καθεστῶτος κατὰ τὸ 1918 μέχρι σήμερον.

Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι—καὶ τοῦτο εἶνε τὸ σημαντικώτερον—ἔχουν ληφθῆ ἀπὸ ἐπισήμους στατιστικὰς τῶν Σοβιετικῶν ἀρχῶν, ἀναβιβάζουν στοὺς ἐν Ρωσσίᾳ τουφεκισθέντας ὡς ἐχθροὺς τοῦ Μποσεβικισμοῦ εἰς δύο ἑκατομμύρια ἐξακοσίας χιλιάδας καὶ εἰς δέκα ἕξ ἕως δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια τοὺς ἐκ διαφόρων κακουχιῶν καὶ στερήσεων ἀποθανόντας κατὰ τὸ διάστημα αὐτό.

ΠΩΣ Αἱ ΤΡΑΠΕΖΑΙ ΑΠΟΚΤΩΣΙ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ ΜΕΓΑΛΑ ΚΕΡΔΗ

Ἐὰν ῥίψη κανεὶς ἓνα βλέμμα εἰς τοὺς ἐκάστοις ἐκδιδόμενους ἰσολογισμοὺς τῶν Τραπεζῶν εὐρίσκει ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων δραχμῶν εἰς τὸ παθητικὸν τῶν εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν καταθέσεων. Πόθεν προέρχονται αἱ καταθέσεις αὗται γινώσκουμεν ὅλοι. Εἶνε αἱ μικραὶ ἢ μεγάλαὶ οἰκονομίαι τοῦ λαοῦ ποὺ δίδει τὰ χρήματά του εἰς τὰς τραπεζὰς ἀντὶ ἐλαχίστου τόκου 4 ο)ο ἢ τὸ πολὺ 5 ο)ο. Τὰς καταθέσεις ταύτας χρησιμοποιοῦσιν αἱ Τράπεζαι εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις ἀπολαμβάνουσαι μεγάλα κέρδη. Ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτάς εἶνε κοινὸν μυστικὸν ὅτι ἡ ἀσφαλιστέρα δι' αὐτάς εἶνε ἡ ἀγορὰ **ΕΝΤΟΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ**, ποὺ τοὺς δίδει τόκον 7 ο)ο. Ἐξασφαλίζουν οὕτω ὑπὲρ αὐτῶν, χωρὶς καθόλου νὰ κοπιᾶζουσιν, καὶ μὲ ἕνα κεφάλαιον τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ τόκου 4 ο)ο ποὺ καταβάλλουσιν εἰς τὸν καταθέτην καὶ τοῦ τόκου 7 ο)ο ποὺ λαμβάνουν ἀπὸ τὰ ἔντοκα γραμμάτια Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἀνέρχονται διὰ μίαν Τράπεζαν εἰς 50,000,000 δραχμῶν τὸ ἐτήσιον ἕξ αὐτῶν κέρδος θὰ εἶνε **ΕΝΑ ΚΑΙ ΗΜΙΣΥ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΝ ΔΡΑΧΜΩΝ**. Ποσὸν τὸ ὅποσον ἠδύναντο νὰ κερδίσουν ἐκείνοι ποὺ κατέθεσαν εἰς τὴν Τράπεζαν τὰ χρήματά των, ἐὰν ἠγόραζον ἔντοκα γραμμάτια Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ποὺ ἐκδίδονται ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν

Τράπεζαν καὶ ὅλα τὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας ὑποκαταστήματά της.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Καθίσταται γνωστὸν ὅτι ἡ προθεσμία πρὸς ἐγχείρισιν δηλώσεων φορολογίας κεφαλαίου ἔληξεν τὴν 20ην τρέχοντος μηνός.

Οἱ φορολογούμενοι οἵτινες θὰ ἐγχειρίσωσι δηλώσεις τῆς φορολογίας ταύτης μετὰ τὴν 20ην Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλωσι καὶ πρόσθετον φόρον **ἴσον μὲν μὲ τὸ ἕν πέμπτον** τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκαροθέσμου δηλώσεως βεβαιουμένου κυρίου φόρου, ἐφ' ὅσον ἡ δήλωσις ἠθέληεν ἐπιδοθεῖ αὐτορμήτως ὑπὸ τοῦ φορολογουμένου, **ἴσον δὲ πρὸς τὸ ἕν τρίτον** τοῦ δυνάμει τῆς δηλώσεως βεβαιουμένου κυρίου φόρου, ἐφ' ὅσον ἡ δήλωσις ἠθέληεν ἐγχειρισθῆ, κατόπιν προσκλήσεως τῶν Οἰκον. Ἐφόρων, οἵτινες διετάχθησαν, ἵνα προβῶσιν εἰς κοινοποίησιν αὐτῶν.

Εἰς τοὺς φορολογουμένους, οἵτινες θὰ παραλείψωσι νὰ ἐγχειρίσωσι δηλώσιν, ἢ θὰ δηλώσωσιν ἀνακριβῶς θὰ ἐπιβληθεῖ ἀπὸ τοῦ Οἴκ. Ἐφόρου, ἐκτὸς τοῦ **κυρίου** φόρου, τοῦ ἀναλογούντος ἐπὶ τῆς μὴ δηλωθείσης περιουσίας των καὶ **προσθέτως** ἴσως πρὸς τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀρχικοῦ. Οἱτοὶ ὑπόκεινται καὶ εἰς ποινὴν φυλακίσεως μέχρι τριῶν μηνῶν, κατόπιν ἐγγλήσεως τοῦ Οἴκου. Ἐφόρου.

Τέλος καθίσταται γνωστὸν, ὅτι ὅσοι τῶν φορολογημένων ἐκ δεδικαιολογημένων λόγων (λ. χ. ἀσθενείας, μὴ ἐγκαίρου συγκεντρώσεως ἐπαρκῶν στοιχείων πρὸς κατάρτισιν εἰλικρινοῦς δηλώσεως κ. τ. λ.) δὲν κατόρθωσαν νὰ ἐπιδώσωσι ἐκαροθέσμως τῆς δηλώσεως των, δύνανται νὰ ὑποβάλωσι αἰτήσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν (Διευθύνσιν 2, Τμήμα φορολογίας κεφαλαίου) ζητοῦντες νὰ ἐγκριθεῖ ἡ ἐπίδοσις ἐμπεροθέσμου δηλώσεως, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον, ἐκτιμῶν πούς ἐκτεθειμένους λόγους, θέλει ἀποφανθεῖ περὶ τῆς χρηγίσεως ἢ μὴ μικρὰς τινὸς προθεσμίας πρὸς ἐπίδοσιν ταύτης. Δημοσιευθῆτω διὰ τῶν λαβουσῶν ἔγγραφον ἐντολὴν ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν.

Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22α Νοεμβρίου 1923.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΜΕΙΟΔΟΤΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Προκηρύσσει μειοδοτικὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν προμήθειαν 500 χιλιογρ. βάμβακος ὑδροφόλου εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Συγγρού.

Ὁ διαγωνισμὸς ἐνεργηθήσεται τῇ 5ῃ Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέρᾳ Τετάρτῃ καὶ ὥρα 11 — 12 π. μ. ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Γεν. Δ/σεως Ὑγεινῆς ἐνώπιον τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Τῶν ὄρων καὶ συμφωνιῶν τῆς προμηθείας δύνανται νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καθ' ἑκάστην ἐργάσιμον ἡμέραν ἀπὸ τῆς 11 — 12 π. μ. παρὰ τῇ Γενικῇ Διευθύνσει Ὑγεινῆς.

Ὁ Ὑπουργός

Ἄ. Δοξιάδης.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ

Γίνονται δεκταὶ προσφοραὶ διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ χορήγησιν ὕδατος ποσίμου εἰς τοὺς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς μέχρις 10 βαρβαίων ἡμερησίως. Αἱ προσφοραὶ, ἐνσφραγιστοὶ, γίνονται δεκταὶ καθ' ἑκάστην μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου ἐ. ἔ. εἰς τὸ ἐπὶ τῆς οδοῦ Κοραΐ 5 Γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ τῶν οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου ἔνθα θέλει καταρτισθῆ καὶ ἡ ὀριστικὴ σύμβασις.

Ἀθῆναι 24 Νοεμβρίου 1923.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγεινῆς)

ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ἐκτίθεναι εἰς πρόχειρον μειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ προμήθεια: 1) Ξυλείας οἰκοδομησίου 3000 κυβικῶν μέτρων ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 2000 ῥόλοι ἐπὶ ἀμέσῃ παραδόσει.

3) Τσιμέντου 1300 τόννων.

4) Ὑαλοπινάκων 10,000 τετραγωνικῶν μέτρων.

Διαστάσεις καὶ πᾶσα ἄλλη πληροφορία παρέχεται παρὰ τοῦ Ταμεῖου Περιθάλψεως προσφύγων (τεχνικὴ ὑπηρεσία).

Αἱ προσφοραὶ ἐντὸς ἐνφραγίστων φακέλων δέον νὰ ἀπευθυνθῶσιν εἰς τὸ Ταμεῖον Περιθάλψεως Προσφύγων τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς προσεχοῦς Τρίτης 27ης Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ὥραν 10ην π. μ.

(Ἐκ τοῦ γραφείου.)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ

Περίληψις προκηρύξεως μειοδοτικοῦ Διαγωνισμοῦ

Τὴν 20ην μηνός Νοεμβρίου ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 11ην πρὸ μεσημβρίας ἐνεργηθήσεται ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς καθ' ἡμᾶς Γενικῆς Διευθύνσεως Ὑγεινῆς, μειοδοτικὸς διαγωνισμὸς διαγωνισμὸς διὰ τὴν προμήθειαν 1500 κυβικῶν θείου, ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ὀρισθησομένης ὑφ' ἡμῶν, ὑπὸ ὄρους καὶ συμφωνίας ὧν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐν τοῖς Γραφείοις Γεν. Διευθύνσεως Ὑγεινῆς ὁδὸς Ἡπίτου.

Ὁ Ὑπουργός

Α. Δοξιάδης.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΙΤΑΧΕΙΣΑΣ ΟΙΚΙΑΣ

Ἀνακοίνωσις.

Εἰς ὄρους ἐκ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ κατόχων οἰκῶν, καταστημάτων, οἰκοπέδων καὶ ἐν γένει ἐπιτεταγμένων πρὸς στέγασιν προσφύγων ἀκινήτων ἐν Ἀθῆναις, Πειραιεὶ καὶ Πελοπόννησῳ, δὲν ἔχουσι κοινοποιηθῆ εἰσεῖτι σχετικαὶ περὶ ἐπιτάξεως ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργείου Ὑγεινῆς, Πρόνοιας καὶ Ἀντιλήψεως, παρακαλοῦνται ὡς τὸ ταχύτερον διέλθωσι διὰ τοῦ τμήματος τῶν ἐπιτάξεων τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου πρὸς λήψιν τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων. Σημειοῦν ὅτι αὗται εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἐκτίμησιν καὶ πληρωμὴν τῶν καταβλητέων ἀποζημιώσεων, τῆς ὑπηρεσίας μὴ εὐθυνομῆνης ἐν περιπτώσει ἀμελείας τῶν δικαιούχων.

(Ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου)

ΠΕΡΙΑΨΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΩΣ ΜΕΙΟΔΟΤ. ΔΗΜΟΠΡΑΞΙΑΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΥΓΙΕΙΝΗΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ

Προκηρύσσει μειοδοτικὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν κατασκευὴν 2ῃ χειμερινῶν στολῶν κλητήρων, ἐνεργηθῆσομενον τὴν 26ην Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 4 μ. μ. συμφάνως τοῖς ὄροις τῆς σχετικῆς προκηρύξεως ὧν οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 11 — 1 μ. μ. ἐκ τοῦ Τμήματος Διεκπαιρωσέως (ὁδὸς Κοραΐ 5).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Νοεμβρίου 1923.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

**ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΗΤΗΣ
ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ**

Καθίσταται γνωστόν, ότι παρειάθη και αὔθις ἡ προθεομία πρὸς ἐγχειρίοιον δηλώσεων τῆς ἐφ' ἑταξ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ 14 ΚΕΜΒΡΙΟΥ ε. ε.

Ὅσοι ἐκ τῶν φορολογουμένων ἐγχειρίσωσιν ἐντὸς τῆς τελευταίας ταύτης προθεομίας πὺς δηλώσεις τῶν εἰς τὸν Οἰκονομικὸν Ἔφερον δὲν θὰ καταβάλωσι και πρόσθετον φόρον 20 ο), ἀλλὰ μόνον τὴν α' και β' δόσιν τοῦ κερτίου φόρου.

Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν φορολογουμένων ἐπέδωκαν δηλώσει τῆς φορολογίας ταύτης με καταβολὴν τοῦ φόρου εἰς δόσεις, δέον ἐντὸς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ε. ε. νὰ προσέλθωσιν εἰς τὰ ταμεία και καταβάλωσι τὴν ἀφελομένην δευτέραν δόσιν τοῦ φόρου τούτου, ζῆτις καιά τὸν νόμον εἶναι ἰσόπῶος πρὸς τὴν ἤδη καιά τὴν δήλωσιν καταβληθεῖσαν πρῶτην δόσιν και ἤτις δέον ἀνυπερθέτως νὰ καταβληθῆ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ε. ε.

Παρελθούσης τῆς προθεομίας ταύτης θέλονοιν ἰσχύσει αἱ βαρεῖαι ποιναὶ τοῦ νόμου, οἱ δὲ μὴ δηλώσαντες και μὴ ὑποβαλόντες τὴν ληξιπρόθεομον β' δόσιν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ε. ε. τῶς, θέλονοιν ἐπαχθῆ εἰς πρόσθετον φόρον και τόκους ὑπερημερίας.

Δημοσιευθῆτω διὰ τῶν λαθοσοῶν ἐγγραφοῶν ἐντολὴν ἐφημερίδων και περιοδικῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 1923.

(Ἐκ τοῦ Ἑπουργεῖου τῶν Οἰκονομικῶν).

Οἶκος ΤΕΝ. ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΕΧΑΝΙΑΣ

“Α Γ Κ Υ Ρ Α”

Τμήμα ἐκδοτικόν. Τακτικά ἐκδόσεις τῶν μεγαλειτέρων ἐπιτυχιῶν τῆς ξένης και Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Τμήμα τυπογραφικόν. Τὰ μεγαλειτέρα τυπογραφικά μηχανήματα τῆς Ἀνανατολῆς. Καλλιτεχνικά τυπογραφικά ἐργασία παντὸς εἶδους.

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ Οἶκος

AU PRINTEMPS

A. & Φ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Τὸ τελειότερον κατάστημα Γυναικείων Εἰδῶν Ἀσπρόφρουγα διὰ προίκας

ΤΑΠΗΤΕΣ ΠΕΡΣΙΚΟΙ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΪΑΝΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 12

Γραφεῖα ἀγορᾶς και πωλήσεως μεταπρωτισμένων και μὴ γραμματοσημῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΠΕΖΟΡΟΜΟΥ Οἶκος ἐμπιστοσύνης και ἐξαιρετικῆς εὐσυνειδησίας.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Τὸ ἀρχαιότερον ἐν Ἑλλάδι Χαρτοπωλεῖον Ἐπισκεπτήρια στιγμιαῖως